

67. évf., 2013. II. 7., ára 50 dinár

5

Jó Pajtás

Verne Gyula világa

- A hangfalon először Charles Yeager amerikai berepülőpilóta tört át. A Bell X-1-es rakétarepülőgéppel 1947. október 14-én 1,06 Mach-os sebességet ért el, amely a repülési magasságán mintegy 1127 km/h volt.
- Ha egy szám számjegyeinek összege osztható 9-cel, akkor maga a szám is osztható 9-cel.
- Egy exabájt adatmennyiség körülbelül 19 milliárd DVD-lemeznek felel meg, és 75-szöröse a 2000-ben generált teljes – vezetékes és mobil – internetes adatforgalomnak, jelenleg ez az adatforgalom 1,8 zettabájt körül alakul. Egy zettabájt ezermilliárd gigabájt = 1000 exabájt = 250 milliárd DVD. A kollégánom megjegyzése: Ezt már nem fogja föl az agyam...
- Régen a táviró-berendezések tesztelésére a „Quick brown fox jumps over the lazy dog” mondatot használták, mivel ez magában foglalja az angol ábécé összes betűjét. A számítógépes írásnál most is használják ezt a mondatot, a magyarban pedig az „Árvíz-tűró tükörfúró gép” tartalmazza nyelvünk összes „kritikus” (az angol ábécében nem létező) betűjét. A szerbben a „Brza vižljasta lija hoće da đipi preko njuške flegmatičnog džukca”, illetve „brza vižljasta lija hoće da đipi preko njuške flegmatičnog đukca” mondatot használják arra, hogy ellenőrizzék, egy-egy betűkészletben meg van-e az összes kritikus betű.

- A számítástechnikai szlengben a hibák jelölésére használt bug (bogár) szó eredete 1945-re nyúlik vissza. A Harvard egyetemen található számítógép meghibásodott, és a hibakeresés során az egyik dolgozó egy molylepkét talált az áramkörök között, amit aztán eltávolított. Azóta, ha vacakol egy számítógép, azt mondják, hogy bogár (bug) van benne.

- Az ostorcsattanás igazából egy miniatűr hangrobbanás: a bojt átlépi a hangsebességet.

Tudtad-e?

- A bor szőlőből, egyéb gyümölcsből vagy mézből készülő, alkoholtartalmú ital. Mezopotámiából indult el világhódító útjára Európába, Afrikába, majd a 16. században a spanyolok által Amerikába, végül Ausztráliába és Új-Zélandra. A szőlőszemekből kipréselt must alkoholos erjedésével készül. Az éves csapadékmennyiség határozza meg a szőlőtermés (és így a bor) mennyiségét, a napsütéses órák száma pedig a cukorfokot. A szőlőt általában szeptember végén szüretelik, az aszúszőlőt később.
- Stephen Hawking asztrofizikus szerint egy napon az emberiség képes lesz az időutazásra. Ennek elméleti alapjai a részecskegyorsítóban már bizonyítást nyertek.
- A tudósok képesek agyműtétet végezni csótányokon.

- Nejlont először 1938-ban állítottak elő. Első felhasználási területe a fogkefék sörtéje volt.
- A kémiai elemek periódusos rendszerét Dmitrij Mengyelejev alkotta meg, azoknak az elemeknek, amiket addig még nem fedeztek fel, rendszerében helyet hagyott ki.
- Az első ébresztőórát 3500 éve az egyiptomiak találták fel.
- A világ első félvezető tranzisztora golflabda nagyságú volt. Manapság egy bélyeg nagyságú lapkára több tízmilliót képesek felvinni.

- A gyémánt ellenáll a savaknak is, egyedül nagy hőmérsékleten pusztítható el (hiszen nem más, mint a szén egyik előfordulási formája).
- 1904-ben, a St. Louis-i Világkiállításon egy Richard Blechyden nevű angol úr gondolt

egy merészet. Mivel a látogatók nem érdeklődtek forró teája iránt, hűtve kínálta azt, felalálván a jeges teát.

- Az első fizikai Nobel-díjat Wilhelm Conrad Röntgen kapta 1901-ben. Felfedezte, hogy bizonyos sugarak fényhatást keltenek a bárium-platinocianiddal bevont papíron akkor is, ha a papír a másik szobában van. A sugarakat hihetetlen voltak miatt X-sugaraknak (X Rays) nevezte el.
- Az eddigi leghosszabb matematikai egyenlet, melyet egy tudományos lapban leközöltek, 215 oldal hosszúságú volt.

- Az F-117 Nighthawk lopakodó vadászbombázó (ilyen – majdnem láthatatlan – gépet lőttek le Szerémségben 1999-ben Dani Zoltán ezredes légvédelmi rakétatüzérei) aerodinamikai fejlesztése során felhasználták a poszméhek repülésének vizsgálati eredményeit.
- 1993-ban Dél-Ugandában felfedeztek egy tavat, melyben 14 ismeretlen halfajt találtak. Ezek a halfajták az eddigi ismeretek szerint sehol máshol nem élnek.
- 60-65 millió évvel ezelőtt élt delfinek és az emberek közös őseit Mesonycid néven ismerjük.

- Az első elektronikus levelet (email) 1972-ben Ray Tomlison küldte. Szintén az ő ötlete volt, hogy a címzettet egy @ jel válassza el a számítógép nevétől.
- Egy sugárhajtású repülőgép kevesebb üzemanyagot fogyaszt 10 000 méter magasan, mint mondjuk 8000 méteren. Ennek oka az, hogy nagyobb magasságban a ritkább légréteg kisebb légellenállást fejt ki.

- Egy egyszerű vulkánkitörés több szennyező anyagot juttat a légkörbe, mint amit az emberiség eddig valaha (összesen) is.

Isten áldd meg a magyart...!

Isten, áldd meg a magyart

*Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendő't,
Mebűnhödté már e nép
A múltat s jövőndőt!*

Felemelő érzés volt hallani január 22-én, a magyar kultúra napján Óbecsén, a Népkönyvtár dísztermében a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör Szelence énekegyüttesét, és azt is, hogy a közönség is velük együtt énekelte magyar imádságunkat, a Himnuszt. Tanuljátok meg legalább az első versszakot, sosem tudhatjátok, mikor lesz alkalmatok énekelni.

Az ünnep ahhoz a jeles eseményhez kapcsolódik, hogy 190 évvel ezelőtt ezen a napon fejezte be Kölcsey Ferenc a Himnusz című költeményét. (Első ízben Hymnus a 'Magyar nép zivataros századaiból' címmel jelent meg.)

Először is Boldizsár Anna könyvtáros köszöntötte a vendégeket, többek között dr. Káich Katalin művelődéstörténészt, a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar tanárnőjét, Galgó Ferenci Andreát, a Községi Tanács kultúrával megbízott tagját s a nagyszámú közönséget.

A könyvtár igazgatónője, Sormaz Izabella ünnepi beszédében szólt a magyar kultúra napjáról, anyanyelvünk ápolásáról, hagyományaink, népszokásaink továbbadásáról, a nyelv, a kultúra iránti szeretetről.

– A kultúra napja akkor válik igazi ünnepé, ha feladataink jegyében számvetést is készítünk:

Ápoljuk és őrizzük-e anyanyelvünket?

Tiszteljük-e és továbbadjuk-e hagyományainkat, népszokásainkat?

Gyermekeinket az őszinte beszédre, a becsületességre, az embertársai iránti tiszteletre, felelősségvállalásra, munkára neveljük-e?

Neveljük-e őket a nyelv, a kultúra iránti szeretetre, tanulni vágyásra?

Megtanítjuk-e őket a családjuk, a városuk, a hazájuk iránti szeretetre?

Káich Katalin

Meg kell köszönnünk, és meg kell becsülnünk a magyar kultúráért, a magyar nyelvért dolgozó emberek és közösségek elhivatottságát, mindennapi helytállásukat és erőfeszítéseiket.

A reformkorban, amikor Kölcsey Ferenc a Himnuszt papírra vetette, hasonló problémákkal küzdött a magyarság, mint manapság. A nemzet szellemi vezetőinek elsődleges célkitűzése akkor is az volt, hogyan tudná a magyarság megtalálni a helyét Európában, miközben megőrzi saját identitását is.

Akkoriban az identitástudat erősítésének legfontosabb eszköze a magyar nyelv ügye volt. A reformkor nagyjai, Kazinczy, Vörösmarty, Kölcsey és a belőlük táplálkozó Petőfi Sándor és Arany János ráébredtek arra, hogy a magyar kultúra nem létezhet a magyar nyelv nélkül. Kortársuk, a „legnagyobb magyarként” emlegetett gróf Széchenyi István egyenesen azt mondja, hogy „nyelvében él a nemzet” – hallhattuk az igazgatónőtől.

Galgó Ferenci Andrea értékeink megőrzéséről, továbbadásáról mondott néhány szót.

– Vigyázzunk a nép által megőrzött, és a tudatunkban folytonosan jelen levő kultúrára. Osszuk meg másokkal, osszuk meg a világgal, még akkor is, ha a világ nem mindig érti, mit

Sormaz Izabella

mond nekünk Babits, Balassi, Csokonai, Ady, József Attila, és talán csak sejtik, mit mond nekünk Kodály és Bartók. Azonban ismerik a zseniális Neuman, Szentgyörgyi műveit... Mindenki számára hozzáférhetővé kell tennünk a múlt és a jelen alkotásait, festményeit, őrizni kell anyanyelvünket, a kultúránk hordozóját.

Az est vendége, dr. Káich Katalin Művelődési életünk alakulástörténete – jelen és múlt összefüggései címmel tartott előadást, melyben szólt a mai vajdasági magyar kultúra létrejöttéről, fejlődéséről, egymás megbecsüléséről, a kultúránk összetartó erejéről. Kitért a mai hivatásos színházak elődjére és azok megalakulására is.

A tartalmas előadás után üzent a Jó Pajtás olvasóinak is:

– Tanuljátok s olvassatok minél többet, hogy tanult emberekké váljatok, mert a tudást nem lehet elvenni... – mondta a tanárnő.

Hogy mit olvassatok? A félévi szünetben olvastam Ignác Rózsa: Róza leányasszony című nagysikerű regényét. Ha meg akarjátok tudni, hogyan éltek a vándorszínészek Petőfi korában, olvassátok el ezt a tanulságos s egyben szórakoztató regényt.

Koncz Erzsébet

Galgó Ferenci Andrea

A Szelenc énekegyüttes

Virtuális világban

Játszani mindenki szeret, s talán nincs is attól izgalmasabb, mint amikor belemérülünk egy másik világba, ahol csak a képzelet szab határt a dolgoknak. Ahogy változott és fejlődött a világ, úgy változtak vele a játékok is, és ma már a legtöbb gyermek számára természetes, hogy a számítógép által teremtett virtuális világ ugyanolyan játéktérre vált, mint szüleik számára egykor a homokozó vagy a bringákkal felfedezett utcák. Ez a képernyőbe zárt világ néha legalább olyan izgalmas tud lenni, mint például odakint focizni. A világháló jóvoltából pedig úgy játszhatunk a barátokkal, hogy közben senki sem mozdul ki otthonról. Általa új ismereteket szerezhetünk, fejlődhet az ügyességünk, koncentrációnk, logikánk is. Ugyanakkor a számítógépes játékok arra is képesek, hogy elidegenítsenek minket a való világtól, az igazi emberi kapcsolatoktól, sőt ha túlságosan beléjük merül az ember, szinte függővé válhatunk a virtuális világtól. A témával kapcsolatban a szabadkai Ivan Goran Kovačić iskola tanulóit, az ötödikes **Mészáros Szimóna**, **Fürstner Márton** és **Bartus Áron**, valamint a hatodikos **Ács Edvin** és **Illés László** mondják el véleményüket.

Marci szabadi dejétől függően néha több, máskor kevesebb időt szán a számítógépes játékokra.

– Nem hiszem, hogy valaha is játékfüggővé válnék, meg idővel meg is lehet őket unni. Ha könnyű a játék, kevesebbet játszom, de átlagosan napi egy-két órát szoktam játszani. Szeretem az autóversenyzős játékokat, máskor a horrorjátékokhoz van inkább kedvem, mint az Amnesia vagy a Dead Space. Lövöldözőseket is szoktam játszani, mint a Call of Duty. Szerintem a számítógépes játékokkal vannak azért problémák, kezdenek nagyon durvák és félelmetesek lenni, ami a mi korosztályunknak nem való. Mielőtt letöltök egy játékot, általában megnézem a You tube-on, hogy miről is van szó, és nem minden tetszik. Igaz, a szüleim nem nagyon követik, hogy miket játszom, de ha valamit túl soknak éreznének, gondolom nem engednék meg.

– Más játékokat játszanak a fiúk, és más a lányok – mondja Szimóna. – Én főleg az öltöztetős játékokat kedvelem, vagyis van egy lány, akit fel kell öltöztetni, kisminkelni vagy megcsinálni a haját. Van, hogy pontosan megszabják, hogyan kell kinéznie, máskor olyan lesz, amilyen kedvem van éppen. Az

interneten találtam rá a játékra, a keresőn keresztül. Naponta egy-két órát szoktam a gép előtt ülni, de van, amikor egyáltalán nem játszom, mert megunom. Főleg az interneten játszom, de vannak a számítógépen is játékaim. Szerintem a játékok célja, hogy szórakoztassanak, nem ártanak, de nem is nagyon használnak. Az én szüleim sem szólnak bele, mit és mennyit játszhatok, de szerintem tudják, mit játszom. Nem érzem magam függőnek a játékoktól, hosszabb ideig is kibírom, hogy ne játsszak, és inkább akkor ülök a gép elé, amikor már nagyon unatkozom.

Edvin az autós játékokat nem nagyon szereti, inkább a lövöldözőseket és az olyan típusú játékokat játssza, amelyekben ő alakítja az eseményeket.

– Mondjuk az Elder Scrolls vagy a Skyrim olyan játék, ami tetszik. Ezenkívül lövöldözős és sportjátékokat szoktam játszani. Érdekesek a középkori és varázslatos játékok is, de csak akkor, ha a karakter szemével látom a környezetet 3D-ben. Naponta több mint három órát játszom, de hétfőig sokkal többet. Ha nagyon valóságos egy játék, nagyon bele tudom magamat élni, de azért tudom, hogy az nem valóság, ezért az sem baj, ha durvább a játék, mert nem leszek tőle agresszív. A számítógépes játékok szerintem nem választanak el a barátoktól, mert sokszor velük játszom az interneten keresztül, vagy közben Skype-on beszélgetünk, ami majdnem olyan, mintha személyesen is találkoztunk volna.

Laci kedvencei az autóversenyzős játékok, de a lövöldözős játékokat is szereti.

– A Battlefieldet szoktam játszani, meg a Forma-1-et. A számítógépes játékok akár

árthatnak is, egy durvább játék a kisebbeknek biztosan nem való, mert túl sok benne az agresszivitás. A nagyobbak már tudják, hogy miről van szó, meg hogy nem valóság, és nem élnek bele magukat annyira. Amikor a lövöldözős játékokban valaki valamit csinál velem, az elég rossz érzés, néha dühös is vagyok, de ez nem azt jelenti, hogy arra a barátomra is mérges vagyok, akivel az interneten keresztül játszom. A szüleim tudják, mit játszom, megmutattam nekik, és meg is engedik. Mondjuk néha teniszt is szoktam játszani, abból például ellestem bizonyos mozdulatokat, amiket élőben is kipróbáltam, de egy játék szerintem a kreativitásunkat, ügyességünket is tudja fejleszteni, úgyhogy hasznos is lehet.

Áronnak csak napi egy órát engedik a szülei, hogy játsszon, ilyenkor focit vagy autóversenyt játszik, mert ezek egyébként is érdeklik.

– Valahogy mi gyerekek a logikai játékokat kevésbé szeretjük, de mondjuk stratégiai és lövöldözős játékokat én is szoktam játszani, bár csak ritkán. A játékok tudnak fejleszteni is, például a fociban több cselet is láttam, megtanultam, amit a való életben is tudok alkalmazni. Vannak persze olyanok, akik inkább ártanak, főleg a lövöldözősek, mert agresszívabbá tehetik a gyerekeket. Úgy vélem, a számítógép képes tönkretenni a barátságokat, vagy legalábbis elválasztja egymástól az embereket. Velem például megesett, hogy szerettem volna találkozni az egyik barátommal, de azt mondta, nem ér rá. Másnap meg kiderült, hogy otthon a számítógépen játszott. Ezért szerintem a számítógépes játékok annyira nem is jók.

Sztojánovity Livia

Mozgalmas a téli élet

Januárban már rendszeresen dobolnak a harkályok. A dobpergésre emlékeztető hang, amelyet egy jól rezgő ágcsonton idéznek elő, a még távoli költési időszak bevezetője. Tulajdonképpen a madárének megfelelője, hiszen a harkály párt csalogat vele, és ekképp védi birtokolt revírjének határait is. Az erdőben gyakori nagy fakopáncs dobolása csendes időben akár 800 méterről is hallható. A madár percenként körülbelül hat alkalommal dobol, egy-egy sorozat 0,6 másodpercig tart, és tíz-húsz villámgyors csórvágásból áll. Nem mindegyik faj dobol egyformán gyakran. A legnagyobb testű hazai faj, a fekete harkály például jóval ritkábban, mint a nagy fakopáncs. A megfigyelő ennek ellenére könnyen felismeri e madarat, mert röptében sűrűn hallatja jellegzetes „krü-krü-krü-krü” kiáltását. Amikor pedig leül valahol, nyújtott, nyávogó hangot hallat.

Az erdőben járva sok mindent kiolvashatunk a hóban talált nyomokból. A mély hóban a vaddisznók rendszerint egymás nyomain járnak. Elöl az öreg koca halad, míg az időközben süldővé növekedett malacai libasorban követik. Ha megriadnak valamitől, rendszerint a saját csapásukon futnak vissza. Jól felismerhető a mókus nyomsora. A lompos farkú légtornász nem alszik téli álmot, legfeljebb a nagy havazások idején marad néhány napig a fészkeben. Ősszel készített raktárait a hó alatt is megtalálja. Legnagyobb ellensége a sárga mellényes nyuszt, amely egyre gyakoribb a hazai erdőkben. Éppolyan ügyesen mozog a fákon, mint a mókus, és mindenüvé követve többnyire el is kapja kiszemelt áldozatát. Amelyik erdőben megtelepszik, onnét a mókusok rövid időn belül eltűnnek.

Az erdei egerek és az erdei pockok is a hó alatt készítenek járatokat, de azért néha a felszínre is kimerészkednek. Apró nyomsoraik egyik fatörzs tövétől a másikig vezetnek, ahol

Nagy fakopáncs

a hóba fűrt kis alagút jelzi azt a helyet, ahol eltűnnek a felszínről. Azokban az évben, amikor a jó bükkmakktermést követően az apró erdei rágcsalók igen elszaporodnak, a nyest és a nyuszt főként belőlük él. A fatuskókon vagy más kiemelkedő ponton hátrahagyott ürülékük ilyenkor pocok- és egérszörrel van tele.

Januárban mozgalmas élet zajlik az etetők környékén. A kertekben és a parkokban szén-, kék- és barátcinegék, valamint csuszkák hordják a napraforgót; erről a közeli bokrok alatt a havon fekvő rengeteg üres héj is ékeszszólan árulkodik. A csuszka raktárait is készít. A cinegékkel ellentétben egyszerre több magot is a csőrébe fog, majd fakéreg mögé vagy üregbe rejti azokat. A raktárak egy részét később megtalálja, de mindig akadnak olyanok, amelyekről megfeledkeznek.

A magevők közül főként házi verebek, zöldikék, fenyőpintyek és meggyvágók látogatják az etetőt, de néha megjelennek a tarka tollú tengelicék is. A parkokban telelő vetési varjak

Kék cinege

pedig az etető alatt sétálva várnak arra, hogy a lehullott vagy a madarak által kivet szemeket összeszedhessék.

Február második felében, különösen a szélcsendes, enyhébb napokon már mindenfelé hallani a széncinegék kedves „nyitni-kék”-jét, fütttyentgetnek a csuszkák, néha hosszú trillákat eresztenek meg a fák magas ágain, de énekelni kezdenek az áttelelt, többnyire észak felől érkezett vörösbegyek is. A bokrok még havas ágain tollait kissé felfújva talán csak önmagának fuvolázik halkan a fekete rigó, míg éjszakánként a macskabagoly sokak számára kísértetiesnek tetsző hangja veri fel a csendet. A fekete szemű, tollfülek nélküli bagoly nem idegenkedik az emberi környezettől. Gyakran megtelepszik a parkokban, sőt, akár az összefüggő, nagyobb fákkal tarkított kertekben is. A parkokban mindig sok az öreg fa, amelyek jó néhány olyan üreget kínálnak, ahol egy macskabagoly pár megtelepedhet. Korán kezdenek költeni, enyhe télen akár már februárban is tojásokat rakhatnak. Néhány éve valaki fiatal, de már tollas fiókat talált a földön márciusban.

A parkok öreg fáinak odút keresik a csókák is. Rendszerint több pár költ egymás közelében, és bár csak áprilisban kezdenek költeni, már a tél végén a fészkelőhelyen vannak. A párok egész életükre összetartanak, egymás mellett keresgélnek a talajon, és ha csapatban szállnak fel a fák ágaira, ott is nyomban egymás mellé húzódnak. A csókák növényi és állati eredetű táplálékot egyaránt fogyasztanak. A parkokban élők a fekete rigók, a balkáni gerlek és az örvös galambok fészkeiket is kifosztják, így állományaik szabályozóinak tekinthetők.

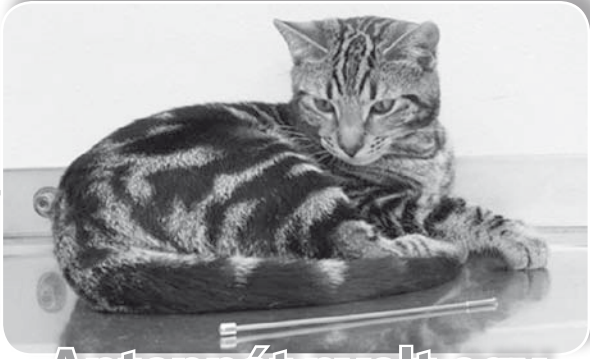
Sch. E.

Csóka

Tengelic

Antennát nyelt egy tévéimádó macska

Tizenöt centi hosszú szobaantenna-darabot nyelt le egy tévéimádó macska Nagy-Britanniában, ami miatt veszélybe került az élete. Harminchat éves gazdasszonya, Vanessa Waite pár nappal korábban kapta az állatot. A kandúr első látásra beleszeretett a tévébe, képes volt órákon át bámulni a mozgó képeket. A minap azután betegnek tűnt, gazdája pedig elvitte az állatorvoshoz. A nő csak később fedezte fel, hogy letört és eltűnt a tévé szobaantennájának egyik ágából egy 15 centis darab. A macska emésztőrendszeréből sürgősségi műtéttel szedték ki a fémpálcát, amely könnyen a halálát is okozhatta volna. A sheffieldi állatklinika személyzete rendkívül szokatlannak mondta az esetet.

„A macska feltehetően játszadozott az antennával, és véletlenül nyelhetette le. Szerencse, hogy nem a törött végével befelé, mivel az éles csont átszakíthatta volna a zsigereit” – mondta Liz Airey állatsebész. A kandúr már hazakerült, jól van, de gazdája szerint semmit sem okult az esetből, továbbra is mindent a szájába vesz – és a tévével sem romlott meg a viszonya. Újra nézi a műsort, a gazdája meg őt.

„Állandóan figyelniem kell rá” – mondta Waite.

Egyedülálló felvétel egy ritka nagymacskáról

A világ egy legritkább nagymacskáját, a borneói ködfoltos párducot kapta lencsevégre egy biológus Malajziában.

A borneói ködfoltos párducot korábban csak egy alkalommal, akkor is távolról sikerült lefilmezni 2010-ben. A fajt 2007-ben genetikai vizsgálatok révén különítették el a szárazföldön élő ködfoltos párductól. A mostani felvételeket Jyrki Hokkanen természetfilmes készítette augusztusban a borneói Danum-völgyben. Hokkanen a BBC-nek elmondta, hogy először csak egy villogó szempárt vettek észre, majd az állat hirtelen eltűnt az erdőben. A csapáson haladva arra számítottak, hogy a nagymacska már továbbállt, de aztán egyszer csak újból meglátták a fák között.

A ködfoltos párducok védelmével foglalkozó Fernando Najera szerint megjelenése és szemfogainak mérete alapján az állat egy fiatal, körülbelül 1,5 éves nőstény lehetett. A Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) adatai alapján Borneón és Szumátrán folyik a legintenzívebben az erdőpusztítás, ezért nagyon bizonytalan a borneói ködfoltos párduc jövője. A szervezet vörös listáján a faj sebezhető besorolást kapott, és becslések szerint kevesebb mint 10 ezer példánya él.

Az emlékezés bajnokai a hollók

A hollók három év elteltével is képesek megkülönböztetni barátaitak ellenségeiktől – állapították meg osztrák kutatók.

Az emlősök emlékezőképessége jól kutatott terület. Tudható például, hogy nemcsak az elefántok felejtenek keveset, hanem a juhok is felismerik két év után fajtársaik arcát. A madarokról viszonylag kevés információ áll rendelkezésre, most azonban kiderült, hogy a hollók emlékezete kiváló.

A kutatók tizenkét hollót neveltek fel együtt, majd adtak át különböző állatkerteknek. A szétválasztást követően három évvel a kutatók megvizsgálták, hogyan viszonyulnak egymáshoz az egykori társak. A madaraknak lejátszották volt társaik, illetve ismeretlen fajtársak hangját. A hollók eltérően reagáltak a hangokra, tehát különbséget tudtak tenni ismerős és ismeretlen állat között.

A kutatók arra is kíváncsiak voltak, hogy az állatok képesek-e megkülönböztetni pozitív és negatív emlékeiket. És lám, a hollók egyértelműen más hangot adtak ki annak megfelelően, hogy a hallott társal annak idején baráti vagy ellenséges volt a viszonyuk. A hollók eltérő hangnemet használnak aszerint, hogy baráthoz vagy ellenséghez kívánnak szólni. Az ismeretlen vagy ellenséges egyedek hallatán nyakukat megnyújtják, hogy hangjuk mélyebbé váljon. (Különböző emberek és a szarvasok is ehhez a módszerhez folyamodnak, így próbálják felnagyítani a hang alapján észlelhető testnagyságukat.) Ellenben, ha egy régi barát hangját hallják, barátságos tónusban válaszolnak.

Koboldmaki

A celebeszi koboldmaki a koboldmakifélék egyetlen élő neme. A félmajmokhoz tartozó állatka. Élőhelye az Indonéz-szigetek, Celebesz. Ezenkívül néhány közeli szigeten is él, de nagyon kicsi példányszámban.

Testhossza 40 cm, ebből 24 cm hosszú a farka. Szemei igen nagyok, fülei is nagyok, mellső végtagjai nagyon rövidek, de a hátsók annál hosszabbak. Az ujjak végén tapadókorongok és karmok találhatóak. Farkát egyensúlyozásra használja. Színe sárgásbarna-fekete, hátán és fején sötétebb, hasán fehéres színű.

Kis csapatokban él. Sűrű erdőkben tartózkodik, a fákon elbújva. Különösen a függőleges faágakat kedveli. Odúkból alszik. Rovarokkal, kisebb

csúszómászókkal, de gyakran még gyümölcscsel is táplálkozik. Fogságban nemigen tartható. Körülbelül 180 napi vemhesség után hozza világra szőrös, nyitott szemű kölykeit, és három hétig a szájában hurcolja magával.

Természetesen szerepel a veszélyeztetett fajok listáján.

Érdekességek:

– A füleit külön-külön is tudja mozgatni.

– A fejét mindkét irányban képes 180 fokban elfordítani, viszont a szemeit nem tudja mozgatni, csak kimereszteni.

– Akár 3 méteres ugrásokra is képes.

HOROG

Leánykancér, a hidegkedvelő

A leánykancér témájához két okból kell nyúlnunk. Az első, és kevésbé fontos az, hogy ebben az időszakban szokott szórva-nyosan előfordulni szűkebb hazánk területén. A másik, és ez a fontosabb, hogy egy kifejezetten nagy leánykancér magyarországi zsákmányolásáról érkezett hír. A mellékelt képen Honcz Richárd murarátkai horgász látható háromkilós leánykancérral. Az ekkora előtt illik kalapot emelni!

Ahelyett, hogy mi boncolgassuk, milyen halról is van szó, inkább elővesszük Harka Ákos-Sallai Zoltán Magyarország halfaunája című könyvében olvashatókat. Ennél jobb és kezesebb kiadvány ebben a műfajban ugyanis nem jelent még meg. A könyvben találtakhoz csupán hozzábiggyesztettünk egy megjegyzést hazai vizekben való előfordulásáról.

Mérsékelt magas, oldalról lapított testű hal. Legnagyobb magasságát a hátrasímitott mellúszó végénél, tehát még a hasúszó kezdete előtt eléri. Hátúszójában 9–12 elágazó sugár van, kezdete a hasúszó alapjának hátsó szélével esik egy vonalba. Farkalatti úszója kevéssel a hátúszó alapja mögött kezdődik, benne 10–13 osztott sugár található. Szája kicsi, félig alsó állású. Szeme is kicsi, a szemgyűrű fehéres, nem narancsos. Enyhén ívelt oldalvonalán 44–49 pikkely számolható. Az idősebbek has-, anális és farokúszója vöröses vagy narancsos színezetű. Nagyobb példányai 20–30, kivételesen 40 cm hosszúak.

Leginkább a bodorkával téveszthető össze, de annak a szája csúcsba nyíló, szeme nagyobb, és szemgyűrűje rendszerint narancsos árnyalatú. Félig alsó állású szájuk miatt a fiatal példányok a nyúldomolykóhoz és a vaskos csabakhoz is hasonlítanak, de utóbbiak pikkelyei apróbbak, számuk az oldalvonalon 50 fölött van. A vörösszárnyú keszeg (16) szája felső állású, hátúszója jóval a hasúszók alapja mögött kezdődik. A jászkeszeg szája csúcsba nyíló, pikkelyei apróbbak, számuk az oldalvonalon 55–60. A sujtásos küsz szája csúcsba nyíló, anális úszója hosszabb, 15–17 osztott sugár támasztja.

Tipikus környezetét a folyók sebesebb sodrású, kavicsos és sóderes medrű, üledéktől mentes szakaszai adják. Nagyobb folyókon ez a paduc- és márnazónát, kis folyókon a domolykózónát jelenti.

Magányosan vagy néhány példányból álló kis csapatokban a mederfenéken keresi táplálékát, ami kisebb gerinctelenekből, főként rákokból, rovarlárvákból és puhatestűekből áll.

Péter Ádám magyarittabéi tanuló rajza

Ivarérettségét 3-4 évesen éri el. Márciustól májusig szaporodik, amikor a tavasi áradás előnti a folyók hullámterét. A hímek nász-időszakban több sorban elhelyezkedő tövisszerű nászkiütéseket viselnek. A főmedret elhagyó anyahalak a vízzel borított ártéri növényzetre ívnak. Az ikraszemek száma példányonként átlagosan 25-30 ezer, átmérőjük kb. 2 mm.

A faj törzsalakja Észak-Olaszország folyóiban (Pó, Brenta, Piave) és nagyobb tavaiban (Lago Maggiore, Comói-tó, Garda-tó) él. Felénk elsősorban a Drinában és mellékfolyóiban található. Télidőben lesodródó példányai előfordulnak a Szávában és ritkábban Dunában is. A leánykancér a Duna vízrendszerének bennszülött alfaja.

Azt sem árt tudni, hogy a háromkilós leánykancér igen nagy számú. A Drina-vidéken, a kancérban gazdag folyókon és hegyi tavakban előforduló 3,4–4 kilósakat tartják kapitális példányoknak.

Ívási időben nászszíneken pompázó...

...és halász hálójából előkerült gyűrött dunai példány

Az ókori Itália tájai és népei

Az ókori Itália Európa déli részén helyezkedik el. Az Appennini-félszigetet keleten az Adriai-tenger, míg nyugaton a Tirrén-tenger határolja. Hozzá tartozik három nagy sziget: Szicília, Szardínia és Korzika. Az Appennini-félsziget a Földközi-tengert közepén kettéválasztja, de központi fekvésénél fogva össze is kapcsolja a tenger keleti és nyugati medencéjét. Észak felől az Alpok hegykoszorúja védi, míg közepén az Appennini-hegység gerince vonul végig, a part menti síkságokat pedig a folyók medencékre szabdalják. Az Alpoktól délebbre a Pó folyó alföldje húzódik. A félsziget nyugati részén pedig Latium termékeny síkja, amelyet a Tiberis folyó öntöz. Ettől még délebbre a Campania síkja. Termékeny síkságok vannak még a félsziget déli partvidékén és Szicília szigetén.

A félsziget nyugati és déli partvidéke jól tagolt, hajózásra, tengeri kereskedelemre egyaránt alkalmas. A hegyvidék nagyszerűen hasznosítható pásztorkodásra, a síkságon eredményes a gabona- és gyümölcsstermesztés (szőlő, narancs, citrom, füge stb.), főleg a félsziget enyhe éghajlata miatt. Itália ásványi kincsekben szegény.

Itália földjét ősidők óta lakják, mindig újabb és újabb népcsoportok vándoroltak ide. Így i. e. II. évezred folyamán – a nagy népmozgások idején – az indoeurópai nyelvcsaládhoz tartozó italikus népek szállták meg a Pó-alföldet, valamint a félsziget középső és déli részének nagyobb részét. Az italikus népek közül az ismertebbek voltak a latinok, a szabellék, umbrok. Ebben az időben ismerték még a bronzot, kör alakú kunyhókban éltek, halásztak, vadásztak, állattenyésztéssel és földműveléssel foglalkoztak.

Az etruszkok az i. e. 10. század elején Etruriában telepedtek le, az i. e. 8–6. században alakult ki e „rejtélyes nép” kultúrája. Az etruszkokat az italikus népektől a Tiberisz folyó választotta el. Eredetük a legendás hagyományok homályába vész.

Valószínűleg egy kis-ázsiai bevándorló népcsoport és az itáliai őslakó törzsek össze-

Itália

olvadásából születtek. Róluk őrzött ismeretünk jórészt tárgyi emlékekre épülnek. Írásukat – amely a görög ábécé egy változata – könnyű olvasni, nyelvüket azonban máig bizonytalanság övezi. Szerény kunyhókból álló településeik az i. e. 6. századra jelentős városállamokká szerveződtek. A szükséges nyersanyagot az Appennini-hegység és Elba szigete gazdag vasércinek köszönhették. Társadalmuk jellegére – a szántó-vető parasztok életére – sírfeliratok adataiból és a római írók közléséből következtethetünk.

Az i. e. 7. században az etruszkok megszállták a Pó völgyét, délre Látiumot és Campaniát (Kampania). Az etruszkok műveltsége jóval magasabb színvonalú volt az italikus népekénél. Csatornákat és kikötőket építettek. Híres a keramikájuk és a fémművességük. Az építészetben ők alkalmazták először a boltívet, amivel erős tetőszerkezetet lehetett építeni. Az etruszkok egyik legnagyobb írott emléke a zágrábi régészeti múzeumban van. De ezt az írást még senkinek sem sikerült megfejtenie!

Az italikusok közül a latin törzs volt a legjelentősebb, a látiumi síkságon telepedtek meg. Északon az etruszkok, míg délen a görög telepések voltak a szomszédjaik. A legfontosabb kereskedelmi központ a Tiberisz folyó bal partján, egy útkeresztződésnél volt. Innen a tenger mindössze 20 km-re volt. A vidék mocsaras volt ugyan, de mégis azon a helyen telepedett le néhány latin törzs. Településeiket a magaslatokon építették. A hét magaslat közül a legismertebbek: a Kapitólium, a Palatinus,

Etruszkok

Aventinus, Viminalis stb. Épp ezeken, a Tiberis partján elterülő magaslatokon kezdték írni a világtörténelem újabb fejezeit.

A magaslatok között alakult ki a Forum, ahol a kereskedők kirakták áruikat. A piac körül raktárakat, vendégfogadókat építettek. A tér sok iparost és kereskedőt vonzott, akik letelepedtek. Előbb lecsapolták a mocsarakat. A várost Rómának nevezték el.

A római vallás

A görögökhöz hasonlóan a rómaiaknak is családi és állami isteneik voltak. Családi istenként az ősök szellemét, lelkét tisztelték. A gazdagabb családokban a házi tűzhely fölött állt a szobruk.

Az állami istenek a rómaiak hite szerint a természeti erők urai és az egyes emberi foglalkozások védnökei voltak. Földművelő és állattenyésztő nép, természeti erőket is istenítettek. Etruszk és görög hatásokra az isteneket olyanoknak képelték, mint amilyenek maguk az emberek. Jupiter, az ég és villámlás istene lett a fő állami isten. Őt tartották az istenek és az emberek atyjának. Felesége, Juno volt a házasság istennője. A többi istenek: Flóra – a virágzás és a termékenység, Fauna – az állati nyájak, Diana – a természet, Vénusz – a tavasz és a szerelem, Mars – a háború, Vulkan – a tűz, Fortuna – a szerencse, Merkur – a kereskedelem és az utazás, Minerva – a tudomány, művészet és az ipar, Szaturnusz – a vetés és a földművelés istene stb.

A rómaiak józan életű, dolgos emberek voltak. Az istenekhez való viszonyukat is úgy képelték el, hogy szerződést kötöttek, s ezt a szerződést mindkét félnek tiszteletben kellett tartania. Az ember köteles tisztelni az isteneket, imádnia kell azokat, áldozatokat kell bemutatnia nekik, az istenek viszont kötelesek segíteni az embereket.

Összeállította: Uri Ferenc történész

Kolosszeum

Életkép

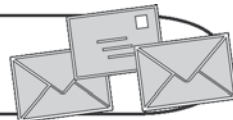

Síelés Ausztriában

2013. január 2-ától 9-éig a családom Ausztriába utazott síelni, Tauplitzre. Hajnalban 5 órakor indultunk Csantavérről autóval. Elértünk a magyar határhoz, itt nem kellett sokat várnunk. A hosszú út után Ausztriába értünk, körülbelül délután 2-kor.

Megkerestük az apartmanunkat, elfoglaltuk, kipakoltunk, és elmentünk sétálni egyet a hegyen. Találtunk egy éttermet, ahol a pincérek magyarok, és leültünk, megittunk egy-egy italt. Utána visszaballagtunk a házukba. Harmadikán reggel már az első sibuszal felmentünk a hegyre. Egyméteres hó volt, és még akkor is szíált egy picit, mikor fent voltunk. Az öcsém snowboardon, míg apa, anya és én sílécen siklottunk. Ezen a napon volt az öcsém születésnapja, és azt kapta tőlünk ajándékba, hogy ebéd után elmentünk egy fürdőbe kicsit úszkálni. Nagyon élveztük. Este 9 óra körül értünk a szobánkba. Letusoltunk, megnéztünk egy filmet, és lefeküdtünk aludni. Másnap már később keltünk fel, és később is indultunk. Reggeliztünk, és utána busszal mentünk. Aznap is nagyon sokat voltunk a hidegben, ismét 3 óra körül fejeztük be a csúszkálást. Hazaértünk, ebédeltünk, letusoltunk, és elkezdődött az UNO-party. Az egész család

MIZUJS?

kártyázott, minden este játszottunk. Néha én nyertem vagy apa, volt, amikor az öcsém, de legtöbbször anya lett a győztes. Miután végeztünk a zsugázással, minden alkalommal elmentünk sétálni, és mindig leültünk egy kicsit az étteremben. Mint mindennap, ötödikén is sokat síeltünk. Igaz, kicsit köd volt, és nagyon fújta a havat a szél, de mi attól nem riadtunk meg, csak siklottunk tovább. Aznap egyszer el is estem, de az volt az egyetlen nagyobb esésem (nem lett semmi bajom). Ezen a napon már 2 órakor a házban voltunk, mert a ködben kicsit veszélyes volt a siklás, nem lehetett látni a pályát. Megébédeltünk, kártyáztunk, megnéztünk egy filmet, és elaludtunk. A hatodika is ugyanúgy telt el, mint a többi nap. A hetedike már kicsit izgalmasabb volt, mert egy másik hotelbe ismerősök érkeztek, és ekkor már velük együtt siklottunk. Anyáéknak és nekünk is volt már társaságunk, két kisfiú. A nagyobbik snowboardozott az öcsémmel, míg én a kisebbikkel síelhettem. A gond az volt, hogy csak 2 napot tudtunk együtt tölteni. A keddi nap is kiváló volt, de sajnos az volt a családom számára az utolsó nap. Kedden 4 óráig a hegyen voltunk, maradtunk volna tovább is, csak a felvonó már nem dolgozott. Szomorúak voltunk, mert ezzel a nappal véget ért a telelésünk. Az apartmanba érkezve ebédeltünk, letusoltunk, és elkezdődött a pakolás. Az öcsém és én segítettünk a szüleinknek, így gyorsabban be is fejeztük a csomagolást, és elindulhattunk. Körülbelül este 8 óra lehetett, mikor elhagytuk a szobát. Megindultunk a hosszú útra. Hajnali 4 óra körül értünk haza.

Aznap este elgondolkodtam, hogy milyen élményeket szereztem a telelés ideje alatt, és hogy másnap, mikor megyünk a rokonokhoz, miket fogok nekik elmesélni. Remélem minden évben eljutunk síelni, és hogy minden évben élményekben gazdag síelésünk lesz.

Nagy Noémi, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Jól kezdődött számomra a 2013-as év. Január 4-én reggel nyolc órakor nekivágtunk a nagy útnak. Várt ránk Zalakaros.

Fél nyolckor kellett volna kelni, de öcsivel mi már hétkor fenn voltunk. Miután felöltöztünk, elindultunk. A határon sokat kellett várnunk, de még ez sem okozott szomorúságot nekünk. Az első megállóknál volt. Anyuék kávéit ittak, Patrik és én duplacsokis muffint ettünk. Isteni volt! Azután még várt ránk két és fél óra autót. A szállodánk, ahol három napot töltöttünk, négycsillagos volt. A neve: Damona.

Belépéskor tátva maradt a szánc, olyan gyönyörű volt minden. A szobánk pont a lift mellett helyezkedett el, szóval még azért sem kellett sétálni, hogy elérjük a szobánkat. Volt ott fürdő, óriási étterem, játszóház, ami lenyűgöző volt, játékkerem, wellnessrészleg, mozi és szépségszalon is. Reggelit és vacsorát kaptunk, ebédet nem, de szerintem nem is volt rá szükség, mivel nagy volt a választék. Ez alatt a három nap alatt rengeteget úsztam és búvárkodtam, sokat pihentem, sétáltam

Zalakaroson jártam

a városban. Örülök, hogy ezt a pár napot a családommal tölthettem el. Vasárnap szomorúan búcsúztunk el Zalakarostól, s a hazafelé vezető úton felidéztem az emlékeinket. Mivel ezt a csodálatos élményt a

színikitűző bizonyítványért kaptam, ezért a második félévben újult erővel látok neki a tanulásnak.

Kecsenovics Kitti, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Bálint Damjan csantavéri tanuló munkája

RÜGYFAKADÁS

„Séta bölcsőhelyem körül” (Ady)

A nagyszüleim kapuja elé egy nagyon egyszerű feladat miatt jöttem, ugyanis édesapám küldött, hogy töltsék vizet a disznóknak és a baromfinknak.

A kaput rozsdás láncsal szoktuk bezárni. Mire előkotortam a zsebemből a kulcsot, a kezem összefagyott, mert kint nulla fok alatt volt a hőmérséklet. A beton nem igazán sima, ezért gyermekkoromban sokszor megbotlottam benne. Lassan lépegettem befelé, és eldöntöttem, hogy bejárom a ház minden zugát, és visszaemlékezek a néha szomorkás, néha vidám gyermekorra. Bal felől fekszik egy hosszú bukszussor, a testvéremmel és szomszéd lánykával gyakran bele-beleugráltunk. A mamám már nem tudott hogyan dorgálni, fenyegetni minket, de mi ezen csak édesen röhögünk. Hat-hét évvel ezelőtt találtunk egy fekete kismacska, aminek az édesanyám nem igazán örült. Jobb felől húzódik egy csempékkel fedett, hosszú gang. Az innen nyíló első ajtó egy sötét szobába vezet, mert valamikor elrontottam a fából készült redőnyt. Sok szekrényajtó tátogott felém, szinte húzott befelé, hogy játsszak a benne lévő rengeteg pici babaruhával. Leültem az öreg ágyra, ami az érkezésemre nyekkent egyet, mintha jajgatott volna, hogy ne nehezkedjek rá. Felnéztem a csillárra, amit az unokatestvérem tört el hajdanában ügyetlenkedés közben. Gyorsan fel is keltem, hogy rossz emlékek ne jussanak az eszembe. Az ajtóban megállva visszaneztem a rozsdás, rozoga babakocsira, és rákacsintottam, mintha azt szerettem volna jelezni, hogy: „Szükségem lesz még rád.” A következő helyiséget kezdtem szemlélni, amit „tegnapelőtt” édesapám birtokolt. A babám mindig itt aludt, mert itt kellemesen lehetett pihenni. Továbbhaladva eljutottam az ebédlőbe, amit a nagyim az ő kuckójának tekintett. Ő itt élt. Télen itt főzött, ínycsiklandó ételeket készített nekünk. Nyáron itt tokozta a csirkét, varrt, pihent, süttött, szóval ezt a szobát úgynevezett minden szobának hívta. A parányi kiskonyhába, amit az utóbbi években nem rendezett be, naponta többször átküldött hagymáért, krumplióért:

– Kislányom, fuss át, hozz egy-két burgonyát!

A kisebb fészker alatt lóg egy öreg, kopott hinta, amelyről régen néhányszor lerepültem. A hátsó udvarban, bal felől kuporog két csirke, az ajtókat nagyon nehéz kinyitni. Gyorsan kellett besurranni és összeszedni a még meleg tojásokat, sőt lelökni a vén kotlókat a fészkekről. Repült ám a színes tolluk! A kakas persze gőgösködött, védte a párját. Visszatérve valódi célomhoz, az itatáshoz, amiért alaposan bejártam, átkutattam bölcsőhelyemet, az alacsony fészkecske alatt, a csapon megtöltöttem két vajlingot, és először a göbéknek, aztán a malacoknak, végül pedig a baromfinknak öntöttem vizet.

Lassan befejeztem körutamat, sötétedett már az ég alja. Sok jó és rossz emléket idéztem ma fel. Gyönyörű lenne, ha egy percre legalább újra gyerek lehetnék, és élvezhetném a mamám közelségét és gyerekségem egyszerű, tiszta érzéseit.

Toldi Valentina, 8. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Jégcsapok az ereszen

*Jégcsapok az ereszen,
A hólapát üzemel.
Nagykabátban didergek,
Unom már a hideget.
Ám a szünet oly remek,
Remélem, hogy szereted.*

*Jön végre az iskola!
A padokba zsúfolva
Nebulók egész sora.
Uzsonnára rohannak,
Árkon-bokron vágattnak,
Ráfagy a jég arcukra.*

Hajdú László, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Neked mondom, Szabadka

Szabadka az én szülővárosom. Itt születtem, itt élek. Ez a város hozzátartozik a mindennapjaimhoz, olyan természetes, hogy szinte zavarba jövök, mit is írhatnék rólad és neked. És mégis... Ha kilépek az utcára, ha végigmegegyek a központon, ha elhaladok egy-egy ismertebb, gyönyörű épület előtt, sorakoznak emlékeimben az egész életemhez tartozó események, kedves történetek, emlékek.

Sok-sok apró kép és mozzanat, amiből összeáll eddigi 14 évem.

Mikor kicsi voltam, főleg a szüleimmel sétáltunk vagy kerékpároztunk, ismerkedtünk a várossal. Később az óvodával, majd az iskolával fedeztük fel a sok szép látnivalót. Megismertük a Városi Múzeumot, könyvtárat, Városházát kívül-belül. A kilátóból nyíló látvánnyal szinte nem lehet betelni. A Gyermekszínházban sok szép előadást néztünk, amire a mai napig is örömmel emlékezem.

A sétaerdő a játszótér miatt vonzott bennünket gyerekként. De a többi játszótér is szívesen látogattuk a testvéremmel. A korcsolyapálya a legszebb téli emlékekhez fűződik, ahol a korcsolyázás örömeit élveztük.

Mostanában már nem kell felfedeznem a várost, ismerem, hozzám tartozik, s ha elmegyek, akkori s visszavár. Csak olyankor csodálkozok rá, és tölt el megnyugtató örömmel, mikor egy-egy hosszabb kirándulás vagy nyaralás után hazatérve megpillantom a város ismerős épületeit, és megérint az érzés, hogy otthon vagyok.

Amennyire szép és hozzám tartozik ez a város, annyira látom a hiányosságait is, például a sok-sok falfrkát és eldobált szemetet. Amennyiben rajtam áll, igyekezni fogok, hogy Szabadka a jövőben szebb és tisztább arcát mutassa.

Sótanyi Sára, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Családom

Szeretném bemutatni a családom. Heten vagyunk, én vagyok a legkisebb. Persze mindenki engem piszkál, de tudom, hogy csak viccből.

De ha már be szeretném mutatni a családtagjaimat, akkor a családfővel kezdem. Árpádnak hívják, rövid, barna a haja, és nem mondhatnám, hogy alacsony a termete. Nagyon szeretem, hisz majdnem egész nap dolgozik, csak azért, hogy legyen étel és ruha a családnak. Anyukám Natália, dús, barna a haja és közepes alkatú. Foltvarrást tanít asszonyoknak, gyerekeknek egyaránt. Kedves, de ha nincs rend a háznál, akkor dühbe tud gurulni. A legnagyobb bátyám Attila, hosszú, hullámos, barna a haja, ő Magyarországon él a feleségével, Rózsával. Nemsokára nagynéni leszek. Az egyetlen nővéremnek, Gabriellának barna, épphogy vállig érő sima a haja. A laptopjára le szokott tölteni az internetről meséket, és azt együtt nézzük meg. A következő testvérem Dénes, akinek olyan a haja, mint anyámnak. Egyszer hátulról össze is tévesztettem őket. Akkor büntetésből fejre állított, ezért többször nem fordult ilyen elő. A legfiatalabb bátyám Balázs. Barna, sima a haja, és hosszabb, mint az enyém. Versengős típus, mindig birkózik Dénessel, hogy megmutassa, milyen erős. Persze a nagyobb győz.

Szeretem a családom. Büszke vagyok, hogy ilyen környezetben élhetek, és hasonlítok rájuk.

Farkas Naomi, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Édesapám

Édesapám neve Cvitkó István.

Ő 1974. december 30-án született Németországban. Később Moholra költöztek. 2000 augusztusában pedig Adára jött anyával együtt. Apa magas termetű, sportos alkatú, rövid, sima, szőke a haja, és kék szeme van. Szemüveget hord. Mindig vidám és segítőkész. Sokat segít nekik az udvaron. Ilyenkor jól szórakozunk. Együtt nyírjuk a fűvet, mossuk az autót, és néha segítük a tűzifa behordásában is. Apa hobbija az autók és a motorok. Szabad idejében ezeket szereli és fényezi. Édesapám szereti a munkáját is. Moholon, a saját fatelepén dolgozik. Ha teheti, sportos ruhákat és farmert visel a legszívesebben.

Szeretem az apukám, mert mikor szükségem van rá, mindig meghallgat.

Cvitkó Nikoletta, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nagytatám, Szabó László

Két éve ment el. Egyik percről a másikra, egy vasárnap délután. Ha ismertétek volna, megértenétek, miért hiányzik annyira.

Még mindig magam előtt látom az alakját. Őszes haját mindig szépen megigazította, dolgos, de gyengéd kezével. Amikor fázott, felhúzta zöld, kötött mellényét, és kezét összedörzsölve mutatta, brrr, hideg van... Középmagas volt, egyenes tartású és fürge. A hetvenedik születésnapján viccesen mondogatta, hogy most már ő is hetvenkedik! Vicces volt és mindig megnevettetett. Reggelente a léptei csendesek és lassúak voltak, hogy senkit se ébresszen fel. Mindig tapintatos volt, soha senkit nem bántott. Imádott focizni! Fiatalként aktív focista volt, engem is ő tanított meg labdába rúgni, cselezni, passzolni, védeni... A vérében volt a foci! Sokszor mesélt gyermekkori élményeiről is. Hajdújárásról született, és már akkor nagyon sokat szorgoskodott a gyümölcsösben. Akkoriban romlott meg a hallása is, mert megfázott télen, fametszés közben. Emlékszem, sokszor csak bólogtatt, amikor valamit nem hallott tisztán. Imádott meccseket nézni a tévében. Ilyenkor leültünk, és szurkolás közben jókat csemegéztünk.

Sok szép emlék fűz drága nagytatámhoz, ezért nem elég egyetlen fogalmazás, hogy jellemezzem és bemutassam őt. Emlékeimben örökké őrizni fogom.

Illés László, 6. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Az én nagyapám

Az én nagyapám neve Utasi László. Ötvenhat éves.

A szeme zöld, a haja fekete volt valamikor, most már deresedik és kopaszodik. Alacsony termetű, zömök. A nagy hasát bokszzsáknak szoktam használni. Szabadkán dolgozik egy útépítő vállalatnál. Éjjeliőr, olyan, mint egy bagoly, éjjel dolgozik, nappal pedig alszik. Így sokat van otthon, és szabad idejében játszik velem. Ilyenkor társasjátékokat játszunk és lovagolok a hátán. A tatám igazi ezermester, mindent megjavít a ház körül. Az esti híradót ki nem hagyná, szeret tájékozott lenni a világ dolgaiban. Egy dolog van, amit nem szeretek benne, ez pedig az állandó füstölése. Próbáltam már leszoktatni a dohányzásról, de nem sikerült. A tatám szereti a hasát, jókat eszik a mamám főztjéből. Amit szeretek benne, az a nagy szíve, mert mindig mindenkinek segít.

Szerencsés unoka vagyok, hogy ilyen jó tatám van, akitől sok hasznos dolgot megtanulhatok.

Virc Martin, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Bemutatom az osztályomat

Ebben a híres osztályban húsz tanuló koptatja a padokat. Mi magunk közt csak „bűvös tizenkilencnek” hívjuk, hiszen jönnek-mennek a tanulók, a végére mindig egy híján húszan maradunk. Ez a mostani csak átmeneti állapot.

Ha hasonlítani kellene valamihez, akkor legszívesebben a földrajztanárnő szavait idézném hatodikból: „Az osztályotok is olyan, mint egy folyórendszer. Az osztályfőnök a főfolyó, ti pedig a mellékfolyói.” Földrajzórán mindig hangoskodás, ricsaj volt, ám erre a mondatra mindenki elhallgatott. Ahogyan a folyóknál is vannak jelentősebb, hosszabb és bővizűbb példányok, az osztályban is vannak jellegzetesebb személyek. Például K., aki mindig szerelmes, és hétről hétre cserélgeti a barátnőit, E., aki mindig beszél és hülyéskedik, D. pedig az osztály rosszcsontja. A másik, mondhatjuk a „jobb” oldalon áll B., az osztály strébere, aki mindig haragszik, ha ezt a jelzőt illesztik rá. Szerinte ő egyszerűen csak okos. El ne feledjük R.-t, a híres balerinát sem! Ez a csipet-csapat már rengeteg közös élményt őriz emlékeiben. A sok közös programot legfőképpen osztályfőnökünknek köszönhetjük. Az alsós csínytevéseket se feledjük, amikor tűt raktunk a tanítónők székére. Ezért természetesen megkaptuk a fejmosást. Mindezek mellett a szörnységeket is közösen vészteltük át. Többek között az osztályfőnökcsere és osztálytársunk örök eltávozását. Mindig hittünk abban, hogy az összetartásban nagyobb az erő.

Mondhatják a tanárok, hogy mi vagyunk a legrosszabbak. Ez nem így van! Most csak ilyen lázadó korban vagyunk. Szerintem a miénk a legösszetartóbb osztály az iskolában.

Bencsik Blanka, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

RÜGYFAKADÁS

Ez a családom

*A családban nagy az idill,
Anyukám sok mindent kibír.
A tanulással nincsen gond,
Ezért vagyok én egy kicsit bolond.*

*Míg kicsi voltam,
Sokat sírtam.
Most csak írok,
És mindenféleket dumálok.*

*A testvéreim is már nagyok,
Én mégis idősebb vagyok.
Sokat játszunk s szórakozunk,
Ha valami nem tetszik, kakaskodunk.*

**Lénárd Orsoly, 7. osztály,
Fejős Klára iskola, Nagyikinda**

A padtársam

*Az én padtársam egy fiú,
aki egyáltalán nem hiú.
Levente a neve,
gyorsan vág az esze.*

*Barna a szeme, haja is,
igazán nagy a szíve is.
Szereti a nevetést,
ha kell, tesz is egy-egy bevetést.*

*Magyar a kedvenc órája,
ezt mindig lelkesedve várja.
Minden tantárgyból nagyon jó,
igen csodálni való.*

**Miklós Tímea, 6. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

Nyolcadikos lettem!

A nyári szünet, akár egy röpké pillanat, elszállt. Már nagyon vártam, hogy végre nyolcadikos legyek.

Nagyon örültem, hogy azokkal az emberekkel is találkozhatok, akiket egész szünet alatt nem láttam. Furcsa volt újra a gyermekzsivajtól zajos iskolakaput átlépni. Új év, teli kihívásokkal... ez vár rám. Azért, mert nyolcadikos lettem, nemcsak a tanuláson kell, hogy járjon az eszem. Mivel az én osztályom a legidősebb diákokból áll, ezért nagy szükség van a példamutásra. Így a fiatalabbak a jót fogják tanulni tőlünk, és nem azt, hogy az iskola rossz, a tanulás felesleges... Emlékszem még, amikor én voltam ötödikes, mennyire csodáltam a nálam idősebbeket. Felnéztem rájuk, és barátkoztam is velük. Ebben az évben mindenki a legtöbbet próbálja kihozni magából, hogy tanulásban és magaviseletben is erős osztály legyünk (több kevesebb sikerrel). A tanulás mellett a záróvizsgára is kell készülni. Mindig téma, hogy ki melyik középiskolába megy tovább, de én ebből a beszélgetésből mindig kimaradok, hiszen még nem tudom, hogyan tovább. Csak azt mondom: „Van még időm.”

Nemsokára eljön az a nap is, amikor el kell hagynom az iskolámat. A barátoktól, tanároktól búcsút veszünk, és fájó szívvel, de elbúcsúzunk. Remélem, pár osztálytársammal mindig barátok fogunk maradni. Soha nem fogom elfelejteni azokat az élményeket, amiket itt szereztem.

Szobonya Tamara, 8. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Interjú apukámmal

Riportot kellett írnom, ekkor jött az az ötlet, hogy egy számomra nagyon fontos személlyel, az apukámmal beszélgetek, mivel ő kőműves.

El is kezdtük a beszélgetést.

– Mikor döntötted el, hogy kőműves szeretnél lenni? – tettem fel az első kérdést.

– Mikor az általános iskolát befejeztem, kőművesmesterekkel dolgoztam, hogy egy kis pénzt keressek. Az évek során gyakoroltam, és megtetszett ez a szakma – mesélte apu.

– Fejeztél-e be valamilyen iskolát?

– Nem, mert rájöttem, hogy ez magától is menni fog, van hozzá tehetségem.

– Ez nagyszerű! Milyen épületeket építesz?

– A földszinttől egészen a tetőig építem a házakat, kerítéseket, leginkább népi stílusban... Szigetelést, színezést végzek házakon. Szóval mindent, ami a kőművesmunkához tartozik – mesélte büszkén apu.

– Melyik munkádra vagy a legbüszkébb? – érdeklődtem.

– Szerintem az etnostílusban megépített házak, kerítések a legszebbek.

– Van jövője ennek a foglalkozásnak?

– Örömmel mondhatom, hogy a kőművesmunka mindenhol helyet kap, szóval keresett meg kifizetődő is.

– Szereted a munkád? – kíváncsiskodtam tovább.

– Igen, mert ebben a munkában megmutathatom, hogy mire vagyok képes... Új dolgokat próbálhatok ki, és mutathatok meg másoknak.

– Nehéz a kőművesmunka?

– Aki szereti, annak nem, mert valójában szórakozásból csinálja...

– Szerinted jól döntöttél, hogy ezt a szakmát választottad? – tettem fel az utolsó kérdést.

– Igen, sőt büszke vagyok a munkáimra.

Megköszöntem apunak a beszélgetést. Örülök, hogy ilyen talpraesett, ügyes apukám van.

**Bokor Bernadetta, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcserepye**

Házépítés

A nyáron építettek a szomszédban egy új házat.

Először kiásták az alapokat. Utána beöntötték a betont, majd a beton után leszigetelték. Később elkezdtek rakni a falakat. Mikor elérték a plafon magasságát, felrakták a gerendákat és újra lebetonozták. Majd raktak még falat magasztásnak. Mikor a kőművesek befejezték a munkát, jöttek az ácsok, és feltették a tetőszerkezetet. Azután felrakták a cserepet. Végül a bádigosok felhelyezték a csatornát.

Majd a tavasszal folytatják a belső munkálatokkal.

Cakó Eleonóra, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Száll a madár

*Száll a madár az erdőben,
éppen velem egy időben.*

*Adtam neki kendermagot,
megette az adagot.*

*Jött a barátnőm, Márti:
A galamb nagyon haspárti!*

*Márti morzsát dob neki,
ezt is felcsipegeti.*

Martonosi Anita, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Kedves Pajtások!

Akit megérint a körülötte levő világ, és azt írásban szeretné megörökíteni, annak először is a **megfigyelő képességét** kell latba vetnie, hogy a személy, tárgy, állat, természeti jelenség lényeges és érdekes tulajdonságairól szóljon a **leírása**. Eközben a **hogyan** kérdése, az **elképzelés** módja is előtérbe kerül. Keressük a megfelelő **jelzőt, hasonlatot, megszemélyesítést, hangutánzó, hangulatkeltő kifejezéseket**, amelyekkel előváraszsolhatjuk leírásunk tárgyát az olvasó képzeletében. Ez akkor sikerül igazán, ha **gazdag a szókincsünk**, és ha **érzelmileg is kötődünk** a személyhez, tárgyhoz, állathoz, lakóhelyhez, tájhoz, így ezt az érzelmet, hangulatot az olvasóban is fel tudjuk ébreszteni. Keressétek ezeket a követelményeket a mai válogatásba került leíró fogalmazásokban, versekben!

Van itt más is: egy interjú (Bokor Bernadetta, 7. o.) és egy elbeszélő fogalmazás (Cakó Eleonóra, 4. o.), íróját a kőművesmesterséggel szeretné megismertetni a **pályaválasztás** előtt álló társait.

Örömmel állapíthatom meg, hogy szaporodnak a küldemények, és ezt a héten a következőknek köszönöm:

Csantavér: Ali Arsen, Bazsó Alexandra, Gregus Emma, Hovanyec Anita, Hovanyec Ildikó (4 írás), Kecsenovics Kitti, Major Boglárka, Nagy Gergely, Pletikoszity Dávid, Temunovity Sztella és Zserai Petra; Rajzot küldött: Früstök Anita, Gregus Emma és Pletikoszity Dávid;

Kisorosz: Berta Márta;

Nagykikinda, Fejős Klára iskola: Fekete Mária;

Orom: Bognár Georgina, Boros Kitti, Dukai Vanessa, Kádár Áron, Kalmár Orsolya, Kovács Bálint, Losonc Edina, Nagy Nikolett, Surányi Bettina, Szögi Roland és Tukacs Krisztina;

Topolya, Csáki Lajos iskola: István Barbara.

A további írásokhoz ihletet és sok jó ötletet kívánva üdvözlö benneteket:

Tomán Mária

Fehér

*Fenyő ágán ül a hó,
hópehely hullik, millió.
Repül a kemény hógolyó,
nevetve szánkózni csudajó.*

*Mindjárt itt van karácsony,
lassan elkészül a kalácsom.
Csillog a hó odakint,
a táj fehéren ideint.*

*Ügyes gyerek korcsolyázik,
a hóember hahotázik.
Szénszemével csodálja a világot,
várja, hogy hozzon valaki kalácsot.*

Lipták Ramona, 8. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Rupert Grint

Rupert Grintet Harry Potter varázsolta ismertté, a sorozatban ugyanis Ron Weasley-t alakítja. Ez az ízig-veéig brit, vörös srác valójában épp a Harry Potter-történetek iránti rajongásának köszönheti, hogy bekerült a filmvilágba. Mint ahogyan filmbéli társainak, neki is a sorozat sikere változtatta meg az életét. Egyelőre még keresi a helyét a filmiparban, de nem tengeti tétlenül a napjait. Képzelt interjúnk Rupert Grinttel készült.

– Ez a valódi neved?

– A valódi, de nem az egész. A teljes nevem Rupert Alexander Lloyd Grint. Érthető módon nem akartam kilógni a sorból ilyen hosszú névvel, ezért úgymondd lefeleztem.

– Hogyan kerültél a Harry Potter című filmbe?

– Teljesen amatőrként, előtte csak sulielőadásokban és egy helyi színjátszó csoport előadásában szerepeltem. Talán manapság már röhejesen hangzik, de egy halat alakítottam a Noé bárkájában. A Harry Potter filmhez a rajongásom vezetett, hiszen nagyon szerettem a könyvet, a szerepbe pedig úgymondd belerappeltem magamat. Mindenképpen egy különleges bemutatkozó kisfilmet akartam küldeni magamról, és azt találtam ki, hogy drámatanárnak öltözve elrappeltem, mennyire vágyom erre a szerepre. Mostanában már ez is röhejesen hangzik, de akkor bejött. Megkaptam Ron szerepét, amire egyébként azért pályáztam, mert én is vörös vagyok.

– Ronnak a filmben sok testvére van. Ez rád is jellemző?

– Igen, a karakteremhez hasonlóan én is nagycsaládból származom, habár nekem nem

hat, hanem ennél valamivel kevesebb, négy testvérem van, még hozzá egy öcsém és három húgom. Egyébként Hertfordshire-ben születtem, apám autóversenyző volt, majd emléktárgyakat árult, anyám pedig háztartásbeli, úgyhogy mindkettejüktől távol esik a színészi világ.

– Más dolgokban is hasonlítasz Ronhoz?

– Sok közös van bennünk, például jómagam is irtózom a pókoktól, de Ronhoz hasonlóan, én is vidám vagyok, és hajlok az örülségek felé.

– Milyen örülséget csináltál?

– Az egyik fizetésemből vettem egy fagyaltoskocsit. Ezzel valóra váltottam egyik gyerekkori álmomat, mert mindig is szerettem volna fagyiskocsit vezetni, és fagyit árulni. Azután megtanultam hajtani is, de bevallom, nem sikerült egyből.

– A filmeknél is inkább a vidám produkciók álltak közel hozzád?

– Igen, nagyon szívesen néztem vígjátékokat és rajzfilmeket, mondjuk négy nálam fiatalabb testvér mellett ez nem is csoda. Nagyon bírtam a Shrekket és a Spongyabobot, a filmek közül pedig az Ace Venturát, az Állati nyomozót és a Dumb and Dumbert, illetve a Dilibogyókat. Talán ebből is látszik, hogy mennyire meghajlok Jim Carrey zsenialitása előtt, már ami a szórakoztatást illeti. Amikor felnöttem, komoly alkotásokat is megnézhettem, egyik nagy kedvencem pedig a Mechanikus narancs. Mindenkinek ajánlom, aki már nagykorú, előtte semmiképp.

– A mozgékonyság is jellemző rád. Szereted a sportokat?

– Sport, szabad levegő, természet – ez mind közel áll hozzám. Kedvenc színem a zöld, szeretek focizni, vagy futkározni a kutyáimmal. Nagy megtiszteltetés ért tavaly, a londoni olimpia alkalmával én vihettam a Middlesex Egyetemről az olimpiai lángot. Először megijedtem ettől a feladattól, mert nem vagyok valami gyors futó, és attól tartottam, majd cikiznek emiatt. A körülmények azonban úgy hozták, hogy az érdeklődők gyűrűjében nem is bírtam volna gyorsabban haladni, úgyhogy ezzel nem lett gond.

– Mi érdekel még?

– A zene. Szeretek gitározni, és valamenynyire tudok is. Nemrég egy klipben szerepelhettem, amit Ed Sheeran Lego House című számához készítettek. Szerintem jól sikerült. Eddel egyébként is jól mutatunk együtt. Mi vörösek tartunk össze.

L. M.

Meghívó

Amon Stúdió

Szeretettel meghívjuk

A kiskondás

című interaktív bábelőadás bemutatójára,
amelyre 2012. február 8-án 17⁰⁰ órakor
kerül sor Újvidéken,
a Petőfi Sándor Művelődési Egyesületben.

vándor színház

Mezei Szilárd

Domonkos István megzenésített verseiről

Gondolatok egy tanulmányhoz – levél helyett

*„Életemnek egy zenei akkord szabott irányt. Disszonáns akkord volt. Fiatalon megőrült zenetanárnőnk homlokával csapott le a zongora billentyűire.”
(Egy interjúból)*

Több mint húsz éve hallgatom folyamatosan ezeket a dalokat. A háborús időkben, a 90-es években a szó szoros értelmében ezek az ütött-kopott felvételek húztak ki bennünket, akkor eszmélő huszoneveseket – de lehet, az idősebbeket is – saját hajunknál fogva abból a sötét, kilátástalan állapotból, hangulatból, amiből alig is láttuk a kiutat. Visszagondolva, akkor bizony nem igazán volt, aki hitelesen megszólalt volna abban a helyzetben, és receptek, siránkozás helyett felmutatott volna valamit, ami egy közösséget megtarthatott volna, pedig talán az egyik legnagyobb feladat végletes, végzetes helyzetekben megszólalni. Tulajdonképpen a permanens háborús helyzetben – hiszen a szellemi háború talán még véresebb és végzetesebb, mint amaz, a fegyveres – Domonkos dalai ma is pontosan ezzel a felütéssel szólalnak meg. A jellegzetes domonkosi habitus, életérzés, az önmagával szembeni könyörtelenség, a folyamatos önelemzés, önelleplezés, irónia és önirónia, a nyíltan áradó szeretet folyamatos jelenléte és folyamatos igénye, a metsző humor, a minden pátoszt nélkülöző mély érzelmek, az átélés gazdagsága, mind jelen van a dalokban.

Domonkos István viszont régóta nincs jelen se a közéletünkben, se az irodalmi életünkben. Visszavonult, elhallgatott, versei, írásai mégis folyamatosan hatnak. Megkerülhetetlenek.

Húsz év teljes hallgatás követte 1994-es új versét, a *Majdnem* verset, de mintha nem is létezett volna a húszéves csend.

Azután az újabb hosszúvers, egy új kötet, a *Yu-hu-rap*, amellyel egy egészen új és a korábbi költészetéhez képest más hangot ütött meg, s amely – lehet, hogy csak nekem tűnik így – másik nagy költőnk, a néhai – szintén trubadúrként kántáló –, a már húsz éve halott Sziveri Jánost idézi.

Domonkos, maga is dzsesszenész lévén, igazi alkímista költő, azaz igazi költő, akinek

versei nem papíron égnek el, hanem – miként a régi trubadúroknál – saját élő előadásukban. Domonkos dzsesszmuzsikusi, harsonás. Muzsikusi a szó legnemesebb értelmében, és a szó bohém értelmében is. Éneklésében, gitárjátékában tagadhatatlanul ott van a dzsessz, improvizáció, az a szabadság, amely ennek a zenének a leginkább a lényege.

„A szabadságnak a szele megcsapott abban a pillanatban, amikor először jöttem rá, hogy mit jelent az improvizáció, és ez hatalmas erőt adott, és vágyat, hogy ezt a szabadságot, ezt a pillanatot, az improvizáció pillanatát úgy kitágítsam, olyan bűvőhelyé, ahova se a hatóságok, se senki nem tud, képtelen követni. Ez örült biztosságot adott, és ez tartotta bennem a lelket. Így sikerült kibírni azokat a dolgokat, amelyeken keresztül mentünk mindnyájam mint kisebbségi lények.” (Egy másik interjúból)

Többször is próbáltam megfejteni, mi a titka ezeknek a daloknak. Hiszen a felületes hallgató számára egyszerűek mind harmónia, mind dallam szempontjából. Ami viszont már első hallásra szembevetődő, hogy – mivel a szöveg és a zene szerzője egy – sosem kényszeredett a szöveg és a dallam kapcsolata: a népdalokhoz hasonló természetességgel illeszkednek egymáshoz. Ha kategorizálni kellene a műfajukat, a gitárkíséretes énekeltek közé lehetne sorolni őket, mely „műfaj” sok példával szolgál a nagyon rossz és kényszeredetten megzenésített versekre. Folyamatos hallgatásuk okán, elfogultságom miatt többször kétségeim támadtak: vajon csak nekem tűnik úgy, hogy ezek az énekeltek versek, dalok különböznek a műfajban már hallottaktól? Elküldve több „független” fülnék vártam, hogy kiderüljön, nem vajdasági és elfogultatlan hallgatónak is érzékelhető-e a dalok különössége. A visszajelzések sora igazolta, hogy valóban alkímia történik. Mert nem a harmóniákban, nem az akkordok sorrendjében, nem a dallamvezetésben, a dallamok stílusában, a különböző zenei stílusok, stílusjegyek megidézésében, nem az éneklés módjában van e dalok titka. Ezek mind elemelhetőek, és az elemzéssel nem sok újat tudunk meg róluk. Hasonlóan van ez mindenhol, ahol megtörténik a csoda, ami művészet, ahol megjelenik a több – hiába elemezzük, a

lényegét nem találjuk. Duke Ellington mondja: „Ha az ember elemezgetni kezd, akkor puskázza el csak igazán! Mondjuk, kimegy a kertbe, és levág egy szál virágot. – Pompás virág – jelenti ki, és viszi be a házba, vízbe teszi, megvizsgatja, mindennap friss vizet ad neki. Talán még egy szem aszpirint is rak a vízbe. Hanem ha elkezdzi szétszedni, szirmonként, és megvizsgálni a szirmokat behálózó ereket... akkor talán mindent megtud róla, de addigra volt virág – nincs virág! S ezzel el is érkeztünk egy másik ponthoz: nem hiszem, hogy a zene megbecsüléséhez, élvezetéhez, feltétlenül tudni kell róla valamit!” A lényeg, a titok a hitelességében van, abban, ahogy Domonkos István ott áll kendőzetlenül, sérülékenyen, metsző öniróniával és humorral („fényképezetek hol van a blicc / gyáva vagyok én ez itt a vicc”, „nem élek, ha félek / töletek lepények”), de keményen, könyörtelenül, megingathatatlanul.

Két dalt emelnék ki külön is a CD anyagából. Az egyik a *Pamac*s című hömpölygő dal, amely pátosz nélkül idéz egy oly ismerős, elmúlt, és mégis ma is itt élő vajdasági létérzést. A másik a *Hari jáma, hari krisna* című dal, mely kétrészes szerkezettel, kivételes humorral („ezért lila / most az orrom / kilátástalan / a sorsom”), a szerb és az indiai népzeneire reflektáló dallammal, kísérettel és talán a leginkább dzsesszes érzettel.

Domi legszívesebben magának muzsikált. Ez kihallatszik leginkább abból a „lalalázásból”, ami sok dalában, illetve a refrének a szokásosnál többszöri ismétlésénél megjelenik. Ezekben nincs se magamutogatás, se attrakció, mert fedezetük a sor mély megélése, a mögöttes ima.

„Mindannyian magányosak vagyunk. Ezért zenélünk” – mondta egyszer Szabados György.

Ottlik Géza írja egy rövid, zseniális karcolatában, a *Történelem* címűben: „S mi volt még?» – kérdezte az író, és meg is felelt rá: »Hó, sok hó«.”

A *Pamac*s című vers visszatérő sora: „Vajdaságban aznap / fagyott s havazott.”

Zenta, 2012

Domonkos István

Pamacs

rólam szól most ismét
e vézna kis költemény
a pékhez indultam szaladva
ötvenegy telén

vajdaságban aznap
fagyott s havazott
fütytyögve biztattam
kutyámat pamacsot

nyúlborból készült
fülvédő védte fülem
nyelvemet egy avas tökmaggal
megtömött üreg

vajdaságban aznap
fagyott s havazott
a kutyám is örült annak
hogyan szaladok

szakajtóban vittem
a kenyértésztát
nagyon-nagyon féltem
mint aki vért lát

tető alá bújtak
a fehér falak
hó fedte a fákat
megfagyott sarat

korán volt sötétek
voltak még az ablakok
emlékszem hogy szidtam
kutyámat a kis pamacsot

ne utánam kullogj
szaladj előre
ne utánam kullogj
szaladj már előre

a klumpám szalmáján
mint vaksi kiségek
cincogtak ujjaim s így tudtam
ott vannak velem

vajdaságban aznap
fagyott s havazott
örültem hogy élek
s hogy így szaladok

Eperfa

eperfa
ágán
kismadár

szárnyából
két nagy
toll kiáll

én epret
eszem
a proban
alant
az égen
elhúz
néhány galamb

madár
galamb
s eper
alant
sőt két
kemény klikker
a zsebemben

én epremet
eszem
a porban
alant
az égen
elhúz
néhány galamb

madár
galamb
s eper
alant

sőt két
kemény klikker
a zsebemben

ll.

duna vizén
egy dereglye
sovány
bogár szállt
a kezemre

de sovány
bogár
szállj
el velem
hetek óta
könnyes szemem

eperfának
cérnaága
hogyan szakadt
régen
a szívemben

de sovány
bogár
szállj
el velem
hetek óta
könnyes szemem

diófának
cérnaága
hogyan szakadt
régen
a szívemben

Kedves Olvasó Tanulók!

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet gondozásában látott napvilágot Domonkos István Domi-dalok című, CD-melléklettel ellátott verseskötete. A CD a költő saját maga megzenésítette verseit tartalmazza saját előadásában. A könyvet Beszédes István szerkesztette, és b. z. (azaz Bicskei Zoltán) illusztrálta. Ez a kötet lett 2012-ben a legszebb vajdasági magyar könyv!

Rovatunkban e kötetből olvashattok két verset és Mezei Szilárd megkapó bevezetőjét, kisesszéjét a versekről.

Jó olvasást! S ha hozzájuttok a kötethez – kellemes zenehallgatást! Nagy élmény!

Bence Erika

A leköszönők és a visszatérők

Ezúttal női előadókról és nők alkotta formációkról írunk, méghozzá azokról, akik most köszönnek le a zenei színtérről, vagy már leköszöntek, és valamilyen formában visszatérnek.

A csúcson hagyják abba

Nem volt hosszú életű a népszerű brit csajcsapat, a **Girls Aloud** visszatérése. Úgy tudni, még végigcsinálják az esedékes koncertturnét, azután pedig mindenki megy tovább a saját útján. A **Cheryl Cole, Nicola Roberts, Sarah Harding, Nadine Coyle** és **Kimberley Walsh** alkotta *Girls Aloud* állítólag megállapodott abban, hogy döntésük végleges és visszavonhatatlan.

A Girls Aloud 2002-ben indult, tagjait egy tehetségkutató műsor hozta össze. Szép reményekkel kezdtek neki popkarrierjüknek, és hét éven keresztül gyakran szerepeltek a slágerlistákon. Azután 2009-ben elvonultak pihenni. A szünet három évig tartott, de tavaly ősszel visszatértek, bejelentették brit turnéjukat, és azt is, hogy válogatásalbumot adnak ki. A tél elején érkezett meg az ötös új dala, a *Beautiful Cause You Love Me*, majd pedig az új album, a *Ten*. Egyesek szerint a lányok végig tudták, hogy ez az album és a koncertkörút lesz a legutolsó alkalom, hogy együtt dolgoznak, szétválásuk pedig örökre szól. A csúcson szeretnék abbahagyni, és szép emlékekkel lépni életük következő fejezetébe.

Visszatér a filmezéshez

Kylie Minogue ausztrál énekesnő neve szinte összeforrt a popszakmával. Tavaly ünnepelte karrierjének huszonöt éves jubileumát. A jeles dátum apropóján nagyszabású koncerttel és egy válogatásalbummal is kedveskedett rajongóinak. Ezek után mindenkit teljesen váratlanul ért Kylie leköszönése.

Úgy tudni, annyira határozott az elképzelésében, hogy nemrégiben megvált menedzserétől, Terry Blamley-től is, aki a kezdetektől egyengette Kylie karrierjét. Állítólag az énekesnő úgy érzi, hogy a popzenében nagyjából már elért mindent, amit lehetett. Új kihívásokra vágyik, amit a filmezésben keres.

Ne feledjük, hogy Kylie Minogue valójában filmézással is kezdte a karrierjét, a nyolcvanas években egy ausztrál szappanoperában, a *Szomszédok*ban játszott Jason Donovan oldalán. Ráadásul nemrég ismét szerepelhetett, méghozzá Leos Carax *Holy Motors*ában. Talán nem is csoda, hogy ismét vágyik a filmezésre.

Nem tudni, lesz-e folytatás

A tavaly újra egyesült **Destiny's Child** tagjai, **Kelly Rowland** és **Michelle Williams** is színpadra léptek Beyoncé oldalán a Super Bowl gálán, és közösen népszerűsítették az új válogatásalbumukat, a *Love Songs*ot. Ez azért is nagy esemény, mert a Destiny's Child tagjai nyolc éve nem álltak együtt színpadon. Azt még nem tudni, hogy a produkción követik-e újabb fellépések, vagy netán új album, a rajongók mindenesetre ezért szurkolnak.

T-Boz talpra állása

Tionne T-Boz Watkins, a nagy sikerű **TLC** együttes énekesnője többek között egy valóságshow háziasszonyként tér vissza. A *Totally T-Boz* című egyórás produkció nemrég debütált.

Az énekesnő eddig keservesen megfizetett a sikerért. Csak igen nehezen dolgozta fel barátjánője, a szintén TLC-s Lisa „Left Eye” Lopes 2002-ben bekövetkezett halálát, és innentől zenei karrierje sem alakult jól. Az énekesnő, akit Lisa helyére szerződtettek, nem bizonyult annyira karizmatikus egyéniségnek, mint elődje, az együttes nem tudta fenntartani korábbi pozícióit, és T-Boz kivált. Ráadásul 2006-ban agydgaganatot diagnosztizáltak nála, megműtötték, de részlegesen elvesztette a hallását és a látását. Három hosszú év pszichiátriai kezelés kellett ahhoz, hogy elfogadja a megváltoztathatatlant, és talpra álljon. Időközben tönkrement anyagilag, házassága pedig válással végződött. Visszatéréseivel szeretné megmutatni, hogy a nehézségek ellenére is fel lehet állni, és bármi is történik, mindig csak előre kell tekinteni. Mint elmondta, egyáltalán nem tervez megöregedve, füstös klubokban régi dalokat énekelve nosztalgiázni.

T-Boznak a show mellett más tervei is vannak: zenélne és szólóénekesként dolgozna tovább, de egy nagyszabású koncertturnét is szeretne a TLC huszadik évfordulója kapcsán.

A TLC amerikai hiphop lányegyüttes az 1990-es évek egyik legsikeresebb formációja volt, alapító tagjai: T-Boz, Lisa „Left Eye” Lopes és Rozonda „Chilli” Thomas. Négy stúdióalbumot jelentettek meg, több díjat kaptak, legnagyobb slágereiként a *Creepet*, a *Waterfalls* és a *No Scrubs*ot jegyzik.

Összeállította: L. M.

Babázás után ismét énekel

Az egyik legsikeresebb brit énekesnő, Dido öt év kihagyás után adja ki negyedik lemezét. A *The Girl Who Got Away* március elején kerül a boltokba. Az énekesnő azt mondja, hogy az elmúlt öt évben úgymond szülési szabadságon volt, de mostanra elérkezettnek látta az időt, hogy visszatérjen az énekléshez és a dalszerzéshez. Az underground-pop-elektro vonalán mozgó Didónak saját bevallása szerint egy igazi pörgős elektrolemezt sikerült összehoznia, amely az elmúlt években, miközben dolgozott rajta, szépen kiforrtta magát. Néhány dalt hotelszobákban rögzített egy szál szintetizátor és mikrofon segítségével. A nagylemez első hivatalos propagáló dala a *No Freedom*.

Nyögésekből dal születik

Az LMFAO egyik tagját, Redfoo-t érdeklik a nyögések, még hozzá olyannyira, hogy dalt készít belőlük. Viktorija Azarenka mérkőzéseken bemutatott „produkciója” ihlette meg. Redfoo már fel is vette a kapcsolatot az orosz teniszszónővel, aki játékán kívül a meccseken kiadott jellegzetes nyögéseivel hívja fel magára a figyelmet. A teniszben egyébként egyáltalán nem ritka, hogy a hatalmas ütések furcsa nyögésekkel párosulnak, még a férfiaknál is. Valakiből csak néha csúszik ki egy-egy hang, másból viszont folyamatosan jönnek a nyögések, ami néha igencsak furán hangzik játék közben. Azarenka is folyamatosan nyög, de így legalább elkápráztatta Redfoo-t, akinek dalában ő lehet a nyögő vokál.

SZTÁRVILÁG

Katy Perry is bábu lett

Aki a képen két Katy Perry lát, annak nincs baj a szemével, de nem is ikertestvérről vagy hasonmásról van szó. A Madame Tussaud Las Vegas-i múzeuma bővült a megmerevedett hírességgel. Ezúttal Katy Perry kék hajú viaszszobráról rántották le a leplet, és várhatóan a rajongók majd előszeretettel fényképezkednek kedvenc énekesnőjükkel. Egyébként nemrég Sandra Bullock szobrát is felavatták. Sokak szerint Sandra bábuja élethűbbre sikeredett, mint Katyé, főleg azért, mert utóbbi extravagáns kinézetével egyébként sem hat túlzottan természetesnek.

Az utolsó év Hollywoodban

Natalie Portman és családja úgy tervezi, hogy ez az utolsó év, amit Hollywoodban, sőt Amerikában töltenek. A színésznő férje, Benjamin Millepied ugyanis vezetői állást kapott Európában, a párizsi opera és balett igazgatójaként pedig Párizsban gondol élni, még hozzá feleségével és fiával együtt. A költözködésre azonban őszig kényelmesen marad idejük, mivel Benjaminsnak csak októberben kell megkezdenie igazgatói munkakörét. Addig nyugodtan felszámolhatják a hollywoodi életüket, később pedig ki tudja, Natalie-t talán egyre több francia filmben láthatjuk.

Nemsokára DNS-en tároljuk az adatokat

Nagyon úgy tűnik, hogy a Nagy Adat jelentette problémát a tárhelyként funkcionáló DNS fogja megoldani. A Big Data az utóbbi évek egyik legnagyobb trendje az informatikában, hiszen óriási hasznot hajthat, ha megfelelő üzleti analitikával párosul. Az emberiség hihetetlen mennyiségben termeli a digitális adatokat, jelenleg az információ mintegy 1,8 zettabájtot tesz ki. Az IDC előrejelzése szerint az elkövetkezendő 8 évben ez a mennyiség el fogja érni a 40 zettabájtot, azaz a Föld minden lakosára több mint 5000 gigabájt adat jut majd. Az adatok nagy részét ráadásul nem is az emberek, hanem a különböző hálózatokon egymással kommunikáló gépek termelik.

A tudósok világszerte azon dolgoznak, hogy ezt a hatalmas mennyiségű adatot minél gazdaságosabban lehessen tárolni. Tavaly a Harvard Wyss Intézet tudósai megbizonyították, hogy a DNS (deoxi-ribonukleinsav, a fehérjék alkotóeleme és információhordozója) használható adattároló, mivel sikerült a Regenesys: How Synthetic Biology Will Reinvent Nature and Ourselves in DNA című könyv 70 millió, HTML formátumú példányát DNS-re menteni.

Az egyetem kutatói minden köbmilliméteren 5,5 petabitet, azaz 1 millió gigabitet tároltak el. Sririam Kosuri, az intézet vezető

tudósa szerint a jelenlegi 1,8 zettabájtot lehetséges lenne mindössze 4 gramm DNS-en tárolni. De a folyamat túlságosan lassú, ezért a tudósok úgy vélték, ez a fajta adathordozó megoldás csak az archiválásban lehet opció.

Így állt a dolog egészen tavalyig, ám a szakemberek közben rájöttek, miképpen tárolhatók úgy az adatok, hogy akár több tízezer évig is megmaradjanak. A kódolási mechanizmus 100 millió óranyi HD minőségű videó tárolását teszi lehetővé nagyjából egy csészényi DNS-en.

Az angliai EMBL-European Bioinformatics Institute (EMBL-EBI) tudósainak sikerült Martin Luther King: Van egy álmodom mp3 formátumú beszédét, több szövegfájl és az EMBL-EBI kutatólaborjáról készült fotók társaságában DNS-en rögzíteni. „Tisztában vagyunk azzal, hogy a DNS remek adattároló, hiszen a több tízezer éves gyapjas mamutcsontokból is kivonható” – mondta Nick Goldman, az EMBL-EBI tanulmányának egyik szerzője. „Ráadásul hihetetlenül kicsi, sűrű, és nem igényel semmiféle energiát a tároláshoz.”

A DNS olvasása egyszerű feladat, de az írás sokkal komplikáltabb. Két komoly kihívással néznek szembe: egyrészt a jelenlegi technológiával csak nagyon rövid húrokat lehet készíteni, másrészt mind az írás, mind az olvasás sok hibalehetőséget rejt magá-

ban – különösen, ha ugyanaz a DNS-betű ismétlődik.

Goldman és szerzőtársa, Ewan Birney olyan módszert dolgozott ki, amivel ezek a problémák kiküszöbölhetőek. Az új módszerhez viszont szükséges a DNS szintetizálása. Az EMBL-EBI a kaliforniai elektronikai és bioanalitikai gyártóval, az Agilent Technologies-zel működött együtt az adattovábbításban és kódolásban.

Az Agilent az internetről letöltött fájlokat több százezer DNS-be szintetizálta. „Az eredmény úgy néz ki, mint egy apró porszem” – mondta Emily Leproust az Agilenttől. Ezután a mintát elpostázták az EMBL-EBI-nek, ahol a kutatók a DNS szekventálása után hiba nélkül kinyerték az adatokat (!).

„Hibatűrő kódot készítettünk, ami legjobb tudásunk szerint – akár 10 000 évig, de nagy valószínűséggel tovább is megmarad megfelelő körülmények között. Akkor is hozzáférhető lesz, feltéve, ha él még valaki, aki ismeri a kódot és van egy DNS olvasására képes berendezése – mondta Goldman.

A következő lépés természetesen a kódolás tökéletesítése és a gyakorlati használat útjainak kifürkészése, hogy a DNS adattárolók minél előbb kereskedelmi forgalomba kerüljenek.

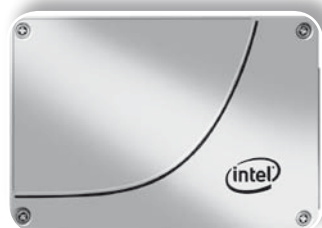
Hogyan válasszunk felújított Media-Player Classicot?

Az MPC-BE minden funkciót megtartott, a külseje azonban már nem a '90-es évekből van.

A Media Player Classic valószínűleg sokaknak nem igényel már bemutatást, hiszen egy funkciókkal telezsúfolt, nyílt forráskódú audio- és videolejátszóról van szó, amely az egyik legkiválóbb a piacon, a mai napig. A program egyetlen hátránya a meglehetősen elavult felhasználói felület, amely a Windows 95-öt idézi.

Ha szükség van a haladóbb beállításokra, de kicsit modernebb köntös alatt, akkor az alternatívák között remek választás lehet az MPC-BE, amely a Media Player Classic felújított változata. A fő különbség a felhasználói felület külsejében nyilvánul meg, amely szebb és némileg egyszerűbbé is teszi a használatot. Letöltés itt: <http://sourceforge.net/projects/mpcbe/?source=dlp>

Hosszú élettartamú SSD-k az Inteltől

Az Intel bemutatta a több kapacitásban is elérhető SSD-meghajtóját, a DC S3700-at, amely akár 800 gigabájt tárhelyet is kínál, a megszokottnál hosszabb élettartam mellett. A gyártó állítása szerint a meghajtók az úgynevezett HET technológiának hála, sokkal tartósabbak, méghozzá annyira, hogy ha naponta tízszer teleírjuk, majd letöröljük őket, még akkor is 5 évig működnek.

Az 5 év a legkisebb modellekre érvényes, tehát a 800 gigabájtos változat akár 200 évet is ígérhet. Az SSD-k esetében a tartósság azért is fontos, mert a flash memóri-

át általában csak korlátozott ideig lehet újraírni, ugyanis egy idő után megbízhatatlanná válik. Általában a meghajtót még az élettartama előtt kicserélik, az Intel azonban most jelentősen megnyújtotta a használhatóság idejét.

A gyártó szerint a DC S3700 másodpercenként 36 000 és 75 000 I/O-műveletre képes. A 2,5 hüvelykes SSD 100, 200, 400 és 800 gigabájtos változatokban lesz kapható, 235, 470, 940 és 1880 dolláros áron. Az ultrabookokhoz 1,8 hüvelykes verzió is lesz, a 200 és 400 gigabájtos meghajtók ára 495 és 965 dollár.

KOS

Persze hogy segíteni szeretnél, de győződj meg róla, hogy adok-kapok kapcsolat van-e köztetek! Ha valakinek már túl sokat adtál, nyugodtan kérjél is. Nagyon elfoglalt leszel, és egy percre sem tudsz leállni. Ennek ellenére ügyelj az étkezésedre, mert rosszul lehetsz, ha nem figyelsz oda magadra!

BIKA

Fontos a kommunikáció. Tegyé meg minden tőled telhetőt, hogy mindenki megértse, amit közölni akarsz. Ez leginkább akkor fontos, ha csapattmunkáról van szó. Mindig örülsz az új barátságoknak, és most van is minek. Valakivel rövid idő alatt közel kerültetek egymáshoz. Érzed, hogy mindenben megért.

IKREK

Le a tervezgetéssel! Spontán időszak a mostani, telis-tele váratlan fordulatokkal. Minél rugalmasabb vagy, annál jobb, de a legfontosabb dolgokat minél előbb tudd le! Megnyílsz valakinek, és ez olyan fordulópont az életedben, amit nem felejtessz el egy darabig. Ő sem.

RÁK

Elég nagy az összevisszaság szeretted életében, de ne hagyd, hogy ez megzavarja a terveidet. Koncentrálj a saját teendőidre, és próbáld nyugodtan átvészelni ezt az időszakot! Motivál a csapattmunka, és ezt a tanárod is észreveszi. Új feladatot jelöl ki számodra.

OROSZLÁN

Sosem gondoltad volna, hogy egyszer hasznodra válik a sok netezés és a közösségi hálók. Pedig most ez a helyzet! Segítséget kapsz egy új online ismerostől. Nagyon kreatív leszel, és rengeteg olyan ötlet jut eszedbe, amivel szebbé varázsolhatod a környezetet.

SZŰZ

Oszd be a teendőidet, és ne vállald túl magad! Így rengeteg idegeskedéstől mented meg magad, ráadásul másoknak sem kell csalódást okoznod. Fura megézésed van egy ismerősöddel kapcsolatban, és rögtön fel is hívod az illetőt. Úgy tűnik, a félelmed beigazolódni látszik, de tudsz neki segíteni, ha ráveszed, hogy kérjen segítséget.

MÉRLEG

Szellemileg bármilyen újdonság befogadására készen állsz, viszont a tested nem feltétlenül ért veled egyet. Figyelj oda a kettő egyensúlyára! Legyél engedelmesebb, mert feszültséget vihetsz a baráti kapcsolataidba.

SKORPIÓ

Ellenkező nézetek keresztútjében találhatod magad. Próbáld minél kevésbé beavatkozni a dolgok menetébe. Relaxálj, és foglalkozz a saját dolgaiddal. Hevesen ver a szíved, ha megpillantod. Ha rád mosolyog, egyből szebb a világ. Csak nem vagy szerelmes? Te is nehezen ismered be magadnak, de lassan ideje lesz, hiszen mások is észreveszik.

NYILAS

Egyszerűen lehetetlennek tűnik, hogy visszatérj a valóságba, pedig ha valamire való változást szeretnél elérni, akkor kénytelen leszel lemondani az ábrándozásról. Semmi sem úgy sikerül, ahogy eltervezted. Most ne akarj nagy dolgokat végrehajtani, csak sodródj az árral.

BAK

Úgy tűnik, a tanárok végre téged igazolnak, és leállítják az önző, kellemetlenkedő társaidat. A héten az együttműködésen lesz a hangsúly. Kedvesen visszautasítasz egy randimeghívást, de utána rögtön megbánod. Nem is tudod, hogyan hozd helyre a dolgot. Egyetlen módja a teljes őszinteség.

VÍZÖNTŐ

Felcsillantod emberi oldalad a társaid előtt. Bármit is vegyél a fejedbe, senki nem fog belekötni, amíg kedves és odaadó vagy. Ha nem tudsz valamit megoldani, egyszerűen tedd félre a problémád, és később fogj neki. Ha pihenteted a dolgokat, később könnyebben rájössz a megoldásra.

HALAK

Merj kilépni a monotonitásból, és hagyd, hogy a kíváncsiságod vezéreljen. Amellett, hogy érdekesebbnél érdekesebb dolgokra bukkansz, idővel az elismerés sem marad el. Ne próbáld meg ráerőltetni a véleményedet másra, főleg ha az teljesen különbözik az övétől. Fogadd el, hogy nem mindenki úgy látja a világot, ahogy te.

Önbizalom-fokozás kilenc lépésben

Rejtélyének tűnhet, hogy hogyan, de igazából nem is olyan nehéz felpumpálni megingott önbizalmad.

1. Csak pozitívan!

Első lépésként elengedhetetlen, hogy a negatívnak vélt tulajdonságaidat pozitívakkal egyensúlyozd. Mert az mindenkinek van. Keress legalább három dolgot magadban, amivel elégedett vagy: a mosolyod, humorod, valamilyen területen szerzett tudásod. Társaságban inkább ezeket helyezd előtérbe, mint a gyengeségeidet!

2. Ne hidd, hogy körülötted forog a világ!

Az ember leginkább amiatt kezd szorongani, mert azt hiszi, mindenki őt nézi, kibeszéli a háta mögött, kritizálják. Az igazság az, hogy az emberek többsége fütyül rád. Persze ez nem azt jelenti, hogy észre sem vesznek, csupán arról van szó, hogy az emberek általában nem veszik a fáradságot, hogy rajtad agyaljanak. Ha mégis azon kapod magad, hogy bámulnak, az biztos az új cipőd vagy helyes arcod miatt van.

3. Ne skatulyázd be magad!

Vannak emberek, akik már a bemutatkozásnál elnézést kérnek, hogy túl félnék és nem túl beszédesek. De minek? Az ilyen ember eleve kudarcra ítélik, mert saját magát bélyegzi meg. A legtöbbször félnékek új környezetben, vagy nehezebben

nyílnak meg új arcok előtt, de ez közel sem jelenti azt, hogy el kell vágnod magad mások előtt.

4. Nyugi!

Vannak olyan élethelyzetek, amelyekben bizony kellemetlenül érezheted magad. Ez mindenkivel megesik. Ilyenkor lassíts! A tudatos légzés egy csomó mindenre jó, többek között arra is, hogy megnyugodj. Lassú ki-be lélegzés alatt megnyugodnak a mozgulataid, elmúlik az esetleges kézremezés, izzadás. Már is sokkal lazábban veszed a szituációt!

5. Ne akarj tökéletes lenni!

Az a helyzet, hogy egyáltalán nem vagy tökéletes. Sem te, sem mások, senki a világon! Ha ezt belátod, akár abba is hagyhatod a görcsölést azon, hogy megfelelj mások elvárásainak. Ha nem vagy biztos valaminek a sikerében, próbáld meg kizárni a negatív eredmény lehetőségét, de legalábbis ne aggodj miatta. Más is téved, nem is keveset.

6. Ne zárkózz be!

A félnékségből automatikusan következik, hogy magadra zárod az ajtót, és egyáltalán ne mérsz az emberek közé. Így biztos, hogy a helyzet semmit sem fog változni. Gyakorolnod kell. Érintkezz minél többet emberekkel, hogy csiszolhasd magad, és teszteld, hogy milyen könnyedén veszed az akadályokat!

7. Bókok és kritikák: fogadd el!

Az önbizalomhiányos ember nem igazán tudja kezelni, amikor bókot kap. Nem veszi róla tudomást, mert „úgysem gondolják komolyan”. Tessék szépen mosolyogni és megköszönni, ha valaki megdicséri! Mi legyen a kritikákkal? Ne vedd túlságosan magadra! Mindenki követ el hibákat. Na és? Ettől még nem dől össze a világ.

8. Tanulj a hibáidból!

Ha eddig nem írtál naplót, itt az ideje elkezdni. Miért? Sokan, akik szeretnének elérni valamit, naplót írnak a teljesítményükről. Így egyértelműen látják, hogyan haladnak, és azt is, hogy hol követnek el hibát, amikor nem járnak sikerrel. Naplózás közben sokat megtudhatsz magadról, ráadásul utólag nagyon szórakoztató olvasmány lesz belőle.

9. Figyelj, kikkel veszed körül magad!

Biztosan vannak olyan ismerőseid, akik mindent megtennének, hogy támogassanak. Nyugodtan beszélj a gondjaidról, és ha felajánlják a segítségüket, fogadd el! Jobban fogod érezni magad olyan közösségben, ahol legalább egy ember ismer és megért téged. Sok jó ember vesz körül, csak lehet, hogy nem veszed őket észre.

A füllyukasztás

Sokan lyukasztatják manapság ki a fülüket, hiszen divatosak akarnak lenni. Ráadásul a jól megválasztott fülbevaló egészen új keretet is adhat az arcodnak. A füllyukasztásnál azonban nem árt odafigyelni arra, hogy hova és hol löved a fülbevalót, valamint arra, hogy megfelelően ápd a füledet.

A füllyukasztás előtt

Ha még nincs fülbevalód, de elhatároztad, hogy szeretnél, mindenképpen beszélj meg a szüleiddel, és kérd a beleegyezésüket. Valószínűleg meg fogják engedni, hiszen ez teljesen normális, elfogadott dolog.

Fontos, hogy jó helyen végezzék a füllyukasztást. Régebben ezt még tűvel csinálták, de ma már steril fülbevaló készüléket használnak. Ez nem fáj, és semmi bajod sem lesz tőle, feltéve, ha szakember végzi.

A lyukasztás után pedig fertőtlenítik, kezelik a fület.

Ha nem a fülcimpádba, hanem a fül más részébe akarsz fülbevalót, számolnod kell azzal, hogy a lyukasztás fájdalmasabb lesz, illetve a gyógyulás is hosszabb.

Ha eldöntötted, hogy hova szeretnéd a fülbevalót, és a szüleid is beleegyeztek, akkor már csak a megfelelő szalon felkeresése maradt hátra. Lehetőleg oda menj, ahol ismerőseidnek jó tapasztalataik voltak.

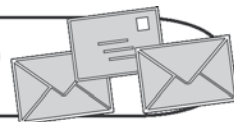
A füllyukasztás után

Ha belőtték a fülbevalót, akkor eleinte nagyon kell ügyelned a bőröd tisztaságára. Mindennap mosd meg, és törölgesd át mindkét oldalát alkohollal. A lyukak hegesedése, varasodása elkerülhető, ha napközben forgatod a fülbevalót, persze csak tiszta kézzel.

Pár hónapig ajánlatos mindig, még éjszaka is fülbevalót hordani. Az első időben hordj arany vagy ezüst fülbevalókat. Van, akinek más fémekre allergiás a füle, ilyenkor nem szabad kísérletezni, olyan fülbevalókat kell hordani, amelyekre nem allergiás. Ha azonban szerencsés vagy, 1-2 hónap után már hordhatsz más fémekből készült vagy biszu fülbevalókat is.

Fontos!

Testnevelésóra vagy sportolás előtt célszerű kivenni a fülbevalót, vagy csak apró, gyöngyszerűt hordani. A csüngő, hosszú fülbevalók nagyon veszélyesek sportolás közben, és komoly sérüléseket okozhatnak.

2013. január 10-étől 13-áig (csütörtöktől vasárnapig) focitornára mentünk Boszniába az FK Spartak nevű focicsapattal, ahol a Hunyadi János Általános Iskola két tanulója játszik: az öcsém, Nagy Roland, és barátja, Nagy Torma Adrián. Szabadkáról indultunk, majd Horvátországon át Boszniába érkezünk.

Alighogy beértünk az országba, már vártak ránk, hogy játsszunk egy barátsá-

gos mérkőzést a város (Gradiska) Kozara nevű csapatával. A végeredmény 5:2 lett, a mi javunkra. A meccs után rögtön a hotelhoz siettünk, hogy kivegyük a szobákat. Kipakoltunk, vacsoráztunk, és lefeküdtünk aludni. Másnap reggel megnéztük Banja Luka legnagyobb csapatának, a Boracnak a focistadionját, és sétáltunk egyet a városközpontban. Mikor a kis focisták ebédeltek, én a kis barátnőimmel a hotel medencéjében fürödtem. Délután játszották a fiúk az első komolyabb meccsüket egy tuzlai klub ellen. Ezt a csapatát 6:0-ra nyerték meg, a srácok nagyon szépen játszottak, büszkék voltunk rájuk. Mikor hazaértünk, a sportolók letusoltak, és pihentek. Hét órakor kezdődött a vacsora, elfogyasztottuk, és ismét lefeküdtünk szunyálni. Szombaton nehéz meccsek vártak rájuk. Már reggel 8.30-kor volt egy összecsapás a szervező Banja Luka-i csapat ellen (Sport team), őket is megvertük 6:1-re, 11 órától a FK Borac ellen játszottunk barátságos játszmát egy tornateremben, és ellenük 12:5-re győztünk. Aznap még játszottunk egy szlovák csapat, a Miklaž ellen is, és itt is 6:1-re nyertünk, ezzel bejutottunk a negyedöntőbe. Vasárnap ismét reggel fél

kilence kellett a műfüves pályára lépünk, hogy küzdjünk a döntőbe jutásért. Egy nagyon erős csapattal csaptunk össze, a nevük 1. Gol (Rijeka). Ellenük is sok gólt rúgtunk, 5:2 lett javunkra a végeredmény. Nagy volt az öröm, döntősök vagyunk, igaz egy nagyon szépen játszó csapattal kell megküzdenünk az első helyért, ők pedig Magyarországról, Pécsről érkeztek. Mi szurkolók nyugtattuk a fiúkat, hogy nem kell izgulni. Eljött a nagy rangadó Pécs-Spartak, a labdarúgóink vért izzadtak, foggal-körömmel harcoltak, az edzőnek elment a hangja, de végül 2:0 lett a javunkra, elhoztuk az aranyat. Örült mindenki, a szurkolók örömkönyveket ejtettek, a Spartakosok énekeltek, a pécsiek pedig össze voltak törve.

A szabadkai csapat az aranyérmén kívül a legjobb játékosnak és a legjobb góllövőnek járó díjat is elhozta. Az öcsém a bajnokság ideje alatt 5 gólt lőtt, Adrián pedig háttérként nagyon szépen megállta a helyét. Reméljük, jövőre is meghívunk bennünket egy ilyen focitornára, és ismét bajnokok lehetünk.

**Nagy Noémi, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

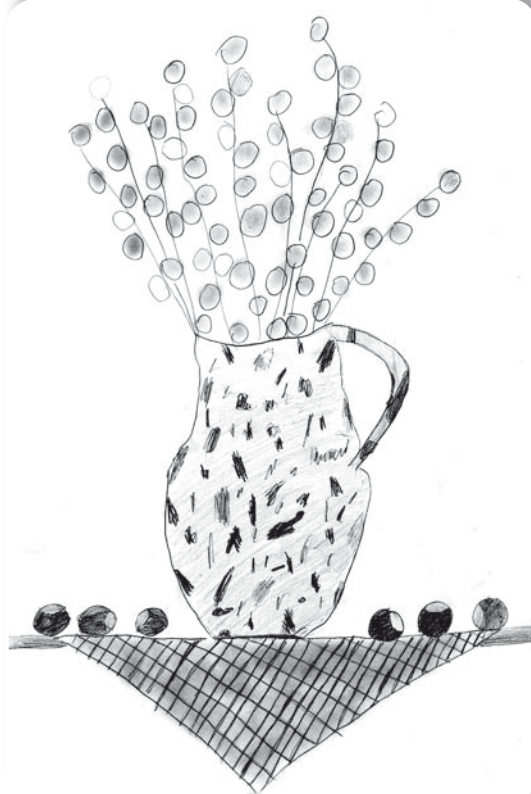
Versenyen voltunk

Szombat reggel vidáman ébredek, tudom, hogy nagy nap áll előttem. Ma van a községi Tóth Ferenc szavalóverseny.

A központból indultunk tíz órakor. Ahogy a sorompóhoz értünk, ősi szokás szerint mindenki kicsit felemelte a lábát, hátha szerencsét hoz. Kis idő múlva megérkeztünk a helyszínre. A résztvevők többsége már ott volt. Akkor egy kicsit rám tört a „lámpaláz”, de a tanárnő megnyugtatóan, hogy nincs mitől félnem, inkább néztem őket káposztafejeknek. Elérkeztünk az én korosztályomhoz. Még egyszer elmondtam magamban a verset. Majd ismét megszólalt a bemondó: Következik Fekecs Andrea, és készüljön Major Evelin. Pár másodpercre lebé-nultam, de gyorsan összeszedtem magam. Remegve indultam a színpad felé, s mondogattam magamban, hogy nem kell félni, nem kell félni; ez ilyen helyzetekben nem sokat segít. Az idegességtől az sem jutott az eszembe, hogy hogy néz ki a káposzta. Egy pillanatra becsuktam a szemem, nagy levegőt vettem, és elkezdtem szavalni. Amikor befejeztem, a zsűri arcán látszott az elégedettség. Miután mindenki sorra került, a bemondó tizenöt perc szünetet hirdetett. Ezt a rövidke időt kihasználva a barátaimmal kimentünk egy kis friss levegőt szívni. A szünet után mindenki visszafaradt a helyére. Idegesen vártuk a „sorsunkat”. Ismét elérkeztünk az én korosztályomhoz. Alig kaptam levegőt, remegtem, és úgy éreztem, hogy soha nem félttem még ennyire. Az egyik zsűritag felolvasta az eredményeket. Mosolyogva mondta, harmadik helyezett: Major Evelin. Ez a mondat után arra sem emlékszem, hogy vettem-e levegőt. Csak annyi rémlik, hogy kimentem az oklevélért és az ajándékkönyvért. Nagyon boldog voltam. Négy óra körül értünk haza.

Ez a nap nagyon jó volt. Csak az ötösért is megérte volna, a harmadik hely pedig ráadás.

Major Evelin, 7. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

**Becskei Georgina
topolyai tanuló rajza**

Egészséges életmódot élsz-e?

**Az a válaszok 0, a b válaszok 1, a c válaszok 2, a d válaszok 3 pontot érnek.
Az értékelésből megtudhatod, mennyire egészséges az életmódod.**

1. Milyen gyakran eszel édességet?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

2. Szoktál szorongást, feszültséget érezni?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

3. Előfordul, hogy szombaton vagy vasárnap délig alszol?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

4. Étkezéshez bőségesen használ-e fűszereket?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

5. Szoktál feketekávét inni?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

6. Szoktál-e zsíros, nehéz ételeket enni?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

7. Van súlyfelesleged?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

8. Az első, második emeletre lifttel mész fel lépcső helyett?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

9. Felébredsz éjjelente?

- a) Soha.
- b) Esetenként.
- c) Gyakran.
- d) Rendszeresen.

Értékelés

21–27 pont között:

Nagyon egészségtelen életmódot élsz. Minél előbb változtass rajta!

14–20 pont között:

Életviteled nem a leghatékonyabb. Változtatnod kell egy-két szokásodon. Gondolkozz el a teszt olyan kérdésein, amelyekben két vagy három pontot szereztél!

7–13 pont között:

Többé kevésbé elfogadhatóan szervezed a mindennapjaidat, de egészséges életmódról azért nem beszélhetünk. Érdemes megvizsgálnod a két- vagy hárompontos válaszaid témáit!

0–6 pont között:

Gratulálunk! Tudatosan óvod az egészséged, életviteled minden szempontból megfelelő. Csak így tovább!

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy 14 éves lány vagyok. Tavaly jártam egy fiúval, akivel nagyon csúnyán szakítottunk. Azóta próbáltam már járni másik fiúval is, aki nagyon tetszik, de nem sikerültek a dolgok. Nem akarok minden áron járni valakivel, de már aggaszt, hogy nem marad barátom sem, mert félek, hogy az is fájdalmat okoz. Állandóan hallom magamban a volt fiúm hangját és a csúnya szavakat, amiket a fejemhez vágott. A barátnőim szerint mindez azért van, mert szegénylős és visszahúzódó vagyok. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek?

Tini”

Válasz:

Kedves Tini!

Mit tegyél? Adj magadnak elég időt, hogy feldolgozd a történeteket, és túltegyd magad a szakításon. A szakítás, különösen ha csúnya, veszteséget jelent, ugyanolyan érzelmekkel és fájdalommal jár, mint mikor valaki, akit nagyon szeretünk, meghal. Nem tehetjük egyszerűen túl magunkat, idő kell, hogy enyhüljön a fájdalom, és a csalódottság, a tehetetlenség, a düh és minden érzélem, ami ezzel kapcsolatosan felébredt bennünk. Meg kell gyászolnunk az elvesztett szerelmet, és ehhez idő kell. A serdülő- és a fiatal korban tanuljuk a szerelmet, a kapcsolatok csínját-bínját. Nem kell félni a fájdalomtól sem, mert a rossz is, és a jó is az élet velejárója, és minden alkalommal új tapasztalatokkal megerősödve mehetünk tovább. Előtte még nagyon sok szép élmény, szerelem, de szomorúság és keserűség, fájdalom is áll. Jó, hogy nem akarsz minden áron, érzelmek nélkül járni valakivel, ezért inkább barátkozz a fiúkkal és a lányokkal is egyaránt. Ez elegendő időt ad, hogy újra megkedveld önmagadat is, hogy felbátorodj. A volt szerelmednek pedig írd egy búcsúlevelet, amibe beleírsz mindent, azt is, ami szép volt a kapcsolatotokban, és azt is, amit a csúnya dolgokkal kapcsolatosan éreztél. Kérj bocsánatot, és bocsáss meg neki is mindent. Ezután pedig a levelet semmisítsd meg, temesd el vagy égesd el, persze minden biztonsági intézkedés közepette, nehogy tüzet okozz. Sirasd meg a balul sikeredett szerelmedet. Ezzel pontot teszel erre a történetre. Hogy könnyebben feldolgozd, amit megélsz, próbáld meg a naplóiást. Minden este lefekvés előtt írd le az aznapi élményeidet, érzéseidet, gondolataidat, és azazal, hogy megfogalmazod és papírra veted, kikerül belőled, és kisebb a valószínűsége, hogy a rossz dolgok rossz „mérgező” hatással legyenek rád, az emberekkel való kapcsolataidra. Bátran előre, a barátokkal és barátnőkkel együtt!

„Kedves Bizalmas!

Van egy nagy gondom. Utálom a házi feladatokat! Gyakran kapok egyest, mert nincs meg a házim. Különbözik nincs gondom, amikor felelni kell. Miért kell a tanároknak feladniuk őket?! Diákszomorítóknak?!

Suli-buli”

Válasz:

Kedves Suli-buli!

Sajnálattal, amióta világ a világ, a diák meg diák, házi feladat volt, van és lesz! Házi feladat mindaddig lesz, amíg nem egésznapi iskolába fogtok járni, de akkor is, azt hiszem, lesznek feladva olyan tevékenységek pl., elolvasni valamit másnapra, újságcikket keresni egy adott témához, vagy pl. számítógépes grafikát készíteni, lerajzolni, megtanulni egy verset, és még sorolhatnám. A házi feladat a tanítás

vagy pontosabban oktató-nevelő munka, és a tanulási folyamat szerkesztése. Vannak „házik”, amiket önmagatoknak adtok fel, örömmel és dalolva, és nem esik nehezetekre gyakorolni, pl. kisgyermekkorban amikor járni tanultok. Vannak házik, amiket tanítóitok, tanáraitok adnak, tudatosan, hogy többek között önállóságra, önálló ismeretszerzésre ösztönözzenek benneteket, és nem mellékesen az akaratot, a feladatvégzési tudatot is fejleszteni, ápolni szeretnék, ami az életre való felkészítésnek fontos része. Mindezek nélkül nehezen tudjuk megállni a helyünket a munkahelyünkön, a családban, a közösségekben. Az iskolában, sőt az óvodában is a házi feladatnak több fontos feladata is van. Pl.: segít újragondolni a tanórán megértett ismeretanyagot. Rögzíteni, kiegészíteni, gazdagítani, felhasználni, a gyakorlatban alkalmazni.

Ha nem lenne házi feladat és ismétlés, nagyon gyorsan elfelejtenétek mindent, és nem tudnátok felidézni, amikor meg kell érteni az új tananyagot. A házi feladat elkészítése hozzájárul az önállóság, az önellenőrzés, az igényesség, a felelősségtudat kialakításához, hogy ne jelentsen gondot az új ismeretek elsajátítása akkor sem, amikor már régen kikerültetek az iskolapadból. Otthon a házi feladat elkészítésekor megtanuljátok és begyakoroljátok a szótárak, lexikonok, a számítógép stb. mint ismeretszerzési eszköz használatát. Emellett fejleszti a képességeiteket, készségeiteket és gazdagítja a személyiségeiteket is.

Hogy ne legyen gondod az osztályzatokkal a házi feladatok miatt,

- először is tervezd meg az iskolán kívüli idődet, és ne hagyj magad eltéríteni a barátnőket, barátokat, az érdekes tévéműsor, számítógépezés által sem. Ha beosztod az idődet, mindenre jut belőle, még lustálkodásra, rendszeres mozgásra, zenehallgatásra, barátokra és álmódzásra is.
  - Tűzd ki magadnak a célt, tanulmányi eredményt, amit negyedévre, majd év végére el szeretnél érni. Írd le magadnak, hogy mi mindent tehetsz te, hogy elérd a célot. Vedd számba azokat a személyeket, akik segíthetnek, támogathatnak a célod elérésében. Listázd azokat a negatív erőket is, amelyek gátolhatnak, hátráltathatnak ezen az úton. Gondold át a stratégiákat is, amelyekkel ezeket a hátráltató erőket gyengítheted. Például kikapcsolod a tévékészüléket mielőtt leülsz tanulni; lehalkítod a mobiltelefont, és a másik szobában hagyod. Beszéld meg a barátaiddal, mikor ne keressenek, ne hívjanak játszani, beszélgetni, focizni, mert tanulsz stb.
  - Vezess okosfüzetet, amibe beírod óra után a feladataidat, a kapott osztályzatot, az eszközöket, amiket hoznod kell a következő órára.
  - A házi feladatot ne hagyj az utolsó pillanatra, ne halogassad, hanem amint megjöttél az iskolából, persze rövid pihenő, ebéd, felfrissülés után, fogj neki, mert ekkor még frissek az órákon hallottak.
  - Az írásbeli feladatkezelés előtt nézd át a füzettedben az órai munkát, olvasd el a tankönyvben a vonatkozó szöveget.
  - A szóbeli felkészülést próbafelmondással ellenőrizd, mert nem egyszerű dolog kívülről megtanulni egy anyagrészt. Azzal, hogy hangosan felmondod, még egy kis biztonsági cölöpöt versz le, így felelősor, dolgozatírásakor könnyebben fe tudod idézni, elmondani, amit tudsz.
  - Ne engedd meg magadnak, hogy a szüleid, a nagymama, a testvéred készítse el helyetted a házit, sem azt, hogy a másét másold le, mert ezzel hosszú távon nem teszel jót magadnak.
- Mi pedig csak szoríthatunk, hogy eléggé akarjad. Kitarts a változások útján!

Kacor király

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy özvegyasszony s annak egy macskája. Nagy macska volt már, de éppen olyan nyalánk volt, mintha kismacska lett volna. Egy reggel is mind felnyalta a lábasból a tejet. Megharagudott az özvegyasszony, jól megverte, s elkergette a háztól. A macska elbujdosott a falu végére, s ott nagy szomorúan leült a híd mellé.

A híd végén ült egy róka is, lógatta a lompos farkát. Meglátja azt a macska, neki-nekifut, s játszadozni kezd a róka farkával. A róka megijed, felugrik, megfordul. A macska is megijed, hátrál, s felborzolja magát. Így nézték egymást egy darabig.

A róka sohasem látott macskát, a macska sohasem látott rókát. Mindegyik félt, de egyik sem tudta, mit csináljon. Végére a róka szólalt meg:

– Ugyan, ha meg nem sérteném, nem mondaná meg az úr, hogy miféle nemzetség?

– Én vagyok a Kacor király!

– Kacor király? Soha hírért nem hallottam!

– Bizony pedig hallhattad volna! Minden állatot meg tudok regulázni, olyan nagy a hatalmam.

Megszepent a róka, s nagy alázatosan kérte a macskát, hogy legyen a vendége egy kis csirkehúsrá. Minthogy már dél felé járt az idő, s a macska nagyon ehethék volt, nem várt két meghívást.

Elindultak hát a róka barlangjába. A macska hamar beletalálta magát a nagy uraságba, s örvendett, hogy a róka olyan tisztelettel szolgálja, mintha valóságos király volna. Urasan is viselkedett, keveset szólott, és sokat evett, ebéd után álomra dőlt, s azt parancsolta a rókának, ügyeljen, hogy senki se háborgassa, amíg alszik.

A róka kiállott a barlang szájához strázsálni. Hát éppen akkor ment el ott a kis nyúl.

– Hallod-e, te kis nyúl, itt ne járj, mert az én uram, a Kacor király alszik; ha kijő, majd nem tudod, merre szaladj; minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

Megijedt a kis nyúl, szép lassan elkotródott, s egy tisztáson lekuporodva azon gondolkodott: „Ki lehet az a Kacor király? Soha hírért sem hallottam.”

Arra bódorgott egy medve is. Kérde tőle a nyúl: Hova megyen?

– Járok egyet, mert nagyon unatkozom.

– Jaj, erre ne járj, mert a róka azt mondja, hogy az ő ura, a Kacor király alszik, s ha kijő, majd nem tudod, merre szaladj! Minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

– Kacor király? Soha hírért sem hallottam! Már csak azért is arra megyek, legalább meglátom, milyen az a Kacor király. – El is indult a medve a róka barlangja felé.

– Hallod-e, te medve! – kiált rá a strázsá. – Itt ne járj, mert az én uram, a Kacor király alszik, ha kijő, nem tudod, merre szaladj; minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

Erre a medvének inába szállt a bátorsága, szó nélkül megfordult, és visszatért a kis nyúlhoz. Ott találta a kis nyúllal a farkast és a varjút is; panaszták, hogy ők is éppen úgy jártak.

– Ki lehet az a Kacor király? Soha hírért sem hallottuk! – mondták mindnyájan, s mind azon tanakodtak, mit csináljanak, hogy meghívják ebédre, a rókával együtt. Mindjárt el is küldötték a varjút, meghívni a vendégeket.

Mikor a róka meglátta a varjút, nagy méreggel kifutott, s összeszidta, hogy megint alkalmatlankodik.

– Eltakarodj innen! Nem megmondtam már? Az én uram a Kacor király; ha kijő, majd nem tudod, merre szaladj; minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

– Tudom, nagyon jól tudom; nem is a magam jószántából jöttem ide, hanem a medve, a farkas és a nyúl küldött, hogy meghívjalak benneteket hozzájuk ebédre.

– Az már más! Várj egy kicsit.

Ezzel bement a róka megjelenteni a dolgot a Kacor királynak.

Kisvártatva ki is jött, tudtára adta a varjúnak, hogy a király szívesen fogadta a meghívást, elmennek az ebédre, csak tudják, hova.

– Eljövök én holnap értetek, s elvezetlek!

A jó híre a medve, a farkas és a nyúl ugyancsak felfűtötte a lacikonyháját. A kis

nyulat megtették szakácsnak, mert kurta farka van, s így nem könnyen égeti meg magát. A medve fát és vadakat hordott a konyhára. A farkas asztalt terített, és pecsenyét forgatott.

Mikor kész volt már az ebéd, a varjú elindult a vendégekért. Egyik fáról a másikra szállott, de nem mert leszállani, hanem csak a fán maradt, s onnan szólígtatta a rókát.

– Várj egy kicsit, mindjárt készen leszünk – mondta a róka –, csak még a bajsztát pödrí ki az én felséges uram.

S csakugyan, végre kijött a Kacor király is. Lassan s nagy méltósággal lépdelt elől, de a varjút szemmel tartotta, mert félt tőle.

A varjú is szepegett, csak fél szemmel mert reá tekinteni, egyik fáról a másikra szökdécselt, úgy vezette őket.

A medve, a farkas és a nyúl nagy várakozásban volt, mind azt mondták: Vajon milyen lehet az a Kacor király? Ki-kínéztek az útra, ahonnan a vendégeket várták.

– Ott jön, ott jön! Jaj, Istenem, merre fussak! – kiáltotta a kis nyúl, s ijedtében nekifutott a tűznek. Megpörkölte magát, s ettől olyan bátor lett, hogy fordultában belekapott a farkas képébe, jól végigkarmolta. A farkas azt hitte, hogy ezt csak a medve tehette vele, s ezért jól képen teremtette a medvét. A medve a kis nyúlnak akarta továbbadni az ütést, de a Kacor királyt találta el, aki épp akkor ért oda.

Mikor látta, hogy a fenséges Kacor királyt ütötte meg, úgy megrémült, hogy nyaka közé szedte a lábát. A Kacor király meg attól ijedt meg, hogy így nyakon teremtették. Uzsgyi hát, ő is futóra!

Elröppent ijedtében a varjú is.

Még most is mennek, ha meg nem álltak.

Illyés Gyula:

Hét meg hét magyar népmese

Avízzel való spórolás egyrészt környezet-, másrészt pénztárcakímélő tevékenység. Te is takarékosan használod ezt az életető folyadékot?

Sokan vannak, akik mindig megfogadják, hogy bizony mostantól takarékoskodni fognak az erőforrásokkal, mint például a csapvízzel, de nem tudják, hogyan is kellene hozzáfogni a dologhoz. Ha te is ilyen vagy, a következő tippek segítségedre lehetnek.

Fogmosáshoz használj poharat!

Fogmosás során háromszor kell kinyitni a csapot: amikor megnedvesíted a fogkeféd, amikor öblögető vizet engedsz a fogmosópoharadba, és amikor ezt a kettőt előlblíted. Teljesen felesleges (és pazarlás) a fogmosás öt perce alatt folyamatosan folytatni a drága és értékes ivóvizet.

Zuhanyozz fürdés helyett!

Bár kétségtelen, hogy befeküdni egy kád jó meleg vízbe isteni érzés, de ez se nem pénztárcakímélő, se nem környezetkímélő döntés. Bár igaz, a bő vízben való zuhanyozás sem jobb a kádban fürdésnél.

A helyes (spórolós) zuhanyzásnál először bevezeded, beszappanozod magad, majd lemosod a szappant – nem bő vízzel, hanem

annyival, amennyi szükséges. Egy gyors zuhanyzással vizet, időt, pénzt és áramot spórolsz.

Használj esővizet!

Állíts ki az udvarra/erkélyre egy tiszta kannát, és hagyd, hogy megteljen esővízzel! Ezt a vizet használhatod a növényeid öntözéséhez, különböző tárgyak tisztításához.

Mosogass állóvízben!

Ha medencés a mosogatótálcád, ne félj használni! Ha csak egy medencés, akkor sincs baj, hiszen a mosogatóba engedheted a mosószeres vizet, és egy nagyobb tálba pedig a tiszta hideg vizet az öblítéshez.

Fontos még, hogy a mosogatás során a kevésbé szennyezettől (pl. poharak) haladj az egyre szennyezettebb edények (pl. zsíros tepsi) felé, hiszen így nem kell többször cserélned a vizet.

Mindig zárd el a csapot!

Hihetetlenül hangzik, de a csöpögő csap naponta több liter vizet képes elcsepegtetni, ezért fontos, hogy mindig megfelelően zárd el. Persze előfordulhat, hogy hiába teszel így, a csap továbbra is csöpög. Ilyenkor, ha nincs lehetőség nyomban megjavíttatni, tegyél a csap alá egy edényt, hogy abban gyűljön össze a víz. Ezt a vizet később használhatod mosogatáshoz, öblítéshez, takarításhoz...

Ne feledd!

A víz az egyik legfértettebb kincsünk a Földön. Alkotórészünk, lételemünk, nélküle egyszerűen nem létezhetnénk jelenlegi formánkban. Világunkban akadnak olyan helyek, ahol többet ér néhány csepp víz, mint az arany. Éppen ezért, nagy hiba lenne pazarolni azt, amiért mások nap mint nap küzdenek.

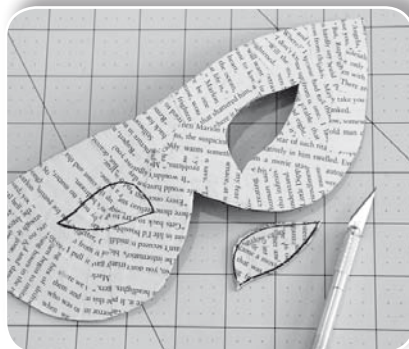
Farsangi álarc

Ez a farsangi álarc ötletes módja a papír újrahasznosításának. Nagyon egyszerűen készül, és kedved szerint díszítheted.

Anyagok:

- Kartonpapír (cipősdoboz vagy bármi más)
- Újságpapír kisebb darabokra vágva
- Fekete szaténszalag (természetesen más színt is választhatsz)
- Ragasztó
- Fekete flittersor
- Strasszkövek
- Drót
- Olló, lyukasztó

Elkészítés:

1. A kartonra rajzold meg a szemmaszk kívánt formáját, vágd ki, majd próbáld is fel, hiszen fontos, hogy passzoljon és kényelmes legyen.
2. Ragaszd fel a kartonra a kisebb darabokra vágott újságpapírt, úgy, hogy a darabok részben fedjék egymást. Borítsd be vele az egész maszkot.
3. Ha megszáradt, óvatosan vágd ki a szemnyílásokat.

4. Ezután ragasztóval rögzítsd a flittersort az álarc peremére.

5. A tollakhoz vágj le az újságpapírból két nagyobb darabot. Hajtsd félbe, és tegyél közé egy-egy szál drótot. Ragaszd össze a ragasztóval. Száradás után vágd ki a kívánt formát, és vágdod be a toll széleit is.

6. A kész tollakat rögzítsd a maszk homlokára, majd a ragasztást ügyesen eltakarhatod pár szem dekoratív strasszkövel.

7. Végül lyukaszd ki a maszkot mindkét oldalán, és kösd a helyére a szaténszalagot.

TARKA OLDAL

Keresztrejtvény

1	2	3	4	5	6	7				
8								9		
10					11		12	13		
14			15	16						
17			18							
19		20				21			22	
23			24			25		26		
		27			28			29	30	
	31						32			

- Sanyi, készülj fel, mert nemsokára felkeres Bandi, hogy kölcsönt kérjen tőled!

- Honnan tudod?

- Tőlem kért, de én nem adtam, hanem azt mondtam neki, hogy keressen...

(A folytatás a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 8. Olajbogyó, 9. Hangtalan liba, 10. Cigány, 11. Visszavonultan élő, magányt kedvelő személy, 14. Vámos Miklós, 15. Elán, 17. Feszítőeszköz, 18. Egyfajta kút, 19. Ilyen csó is van (mikroszkóp), 21. Keleti László, 22. Ilyen unoka is van, 23. Hivatal, 25. Egy németül, 27. Zombori részlet, 28. Kötőszó, 29. Bácskai helység, 31. Folyók, tavak tapadós üledéke, 32. Csökken a szintje.

Függőleges sorok: 1. Európai ország, 2. Nagyfokú aluszkonyság, 3. ...lom, 4. Belgrád hegye, 5. Éjjel előtt, 6. Ilyen kőzet is van, 7. Élete, 11. Renáta egyneműi betűi, 12. Zabpelyreggeli, 13. Kis Elvira, 16. Női név, 20. Kalászos növény, 24. D. O. Z., 26. Égitest, 28. Érintetlen, 30. Szerb igen.

Betűrejtvények

1

T	BA	FÜ
---	----	----

2

MÁÁÁÁ
o G

3

F	K
Á	

4

SÓS
EC

Skandináv rejtvény (5.)

Rejtvényünkben egy farsangi népszokást és a hamvazószerdától húshagyókeddig tartó multságok, rendezvények nevét találsz.

	NŐI NÉV			VÍZ- NÖVÉNY TESTÜNK RÉSZE		TETŐ- KÉSZÍTŐ IDE-ODA UTAZÓ	KARÁ- CSONYI SÜTEMÉNY	KÖTŐSZÓ	VIZIÁLLAT MEGKÜLÖN- BŐZTETŐ JEGY	
	NÉVELŐ		HARAGSZIK					URÁN		
						CS				
	SÓTÉTSÉG SZERBÜL FRANCIA- ORSZÁG					TILTÓ- SZÓ HINTA RÉSZE		BÁNAT	NÉMET NÉVELŐ	
									ÉNEKELT SZÓCSKA	
ÉSZAK	ELKAP BETŰI ROMÁN FOLYÓ	5	ZÉRÓ AUSZTRIA		BÖVÜL (ÉK.F.) CSENDES				VÁRTA VOLT	KÉN FORDÍTVA OROSZ AUTÓ
VERSEL PASI BETŰI				HIDROGÉN		HANGTALAN ZOLI KAR BETŰI		MAJDNEM ROVAR		
			IRÁN SZÉLEI	KOVÁCS CECÍLIA	MAGYAR VÁROSBÓL VALÓ ESZENYIENIKÓ			MOHAME- DÁN BÍRÓ KÖTŐSZÓ		
VILMOSKA					LAUREN- CIUM		RÁDIUSZ	500 NORD	SPANYOL FÉRFINÉV VATIKÁN	
										

Anagramma

					TEHET
					KÚSZÓ
					LAKÁS
					HÁROM
					RONDA
					VÁGÁNY
					DALÓL
					KÁROS
					SEREG
					MADÁR
					SEDER

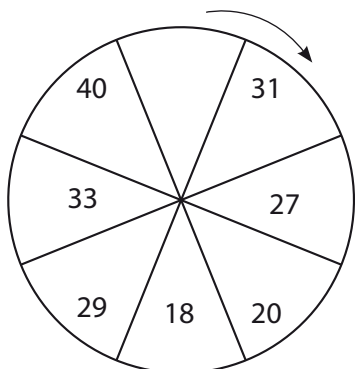
Az ábra melletti szavak betűiből képezz új, értelmes szavakat, és írd be őket a rejtvényrácsba. Ha összeolvasod a kiemelt oszlop betűit, megtudod, hogy melyik nappal fejeződnek be a farsangi mulatságok.

Miniberakós

					BETEG
					ILONA
					KANÁL
					SZITA
					ZOKOG

A megadott szavakat rakd olyan sorrendbe, hogy az átlóban egy bácskai városka nevét kapd eredményül.

Körszámtan

Melyik szám hiányzik a körcikkből?

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Lóugrásban

☀	B	T	T
☀	R	D	O
O	S	A	O

Ha a lóugrás szabályai szerint fejtet meg a rejtvényt, egy finom sütemény nevét kapod eredményül.

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások:

- Hóval borított
- Az egész része
- Be akar jönni
- Értékes vagyontárgyak
- Itt készül a sütemény

Az átlóba az egyik törpe neve kerül.

A 4. szám megfejtései

Berakós rejtvény

– Pedig olyan okosnak látszik.

Betűrejtvények

- hőember, 2. kabalababa, 3. megfélemlít, 4. tanári szoba

Keresztzavak

Vízszintesen: letagadás, kismacskák, piramisok
Függőlegesen: kalamajka, pergament, palacsinta

Ölelkező szavak

- szem, 2. virág, 3. szín, 4. sport

Anagramma

bölcsesség

Lóugrásban

- korcsolya, 2. hótakaró, 3. sítalpak

Se eleje, se vége

téli szünet

A 3. skandináv rejtvény megfejtése:

TELLER EDE, A HIDROGÉN BOMBA ATYJA

Könyvjutalmat kap:

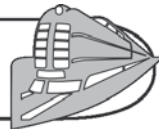
Csépe Dominik, Temerin

A király árnyéka

Írta: Hunyady József
Rajzolta: Fazekas Attila

(Folytatjuk)

Salzburg

Az Ausztria és Németország határán levő város a harmincéves háború (1618–1648) és a spanyol örökösödési háru (1701–1714) ellenére virágkorát élte a 17. és 18. században, s a hohensalzburgi erőd árnyékában a katolikus barokk pompa és kultúra központjává vált. Az 1756-ban Salzburgban született Wolfgang Amadeus Mozart neve egybeforr a városéval, a hírneves zeneszerző szülőháza ma múzeum. Részben Mozartnak köszönhetően a város a 19. század közepétől egyre inkább a kultúra fellegvára lett. 1841-ben alapították a Mozarteumot, a világhírű zene-művészeti főiskolát, és 1917-ben rendezték az első Salzburgi Ünnepi Játékokat, mely a mai napig rangos zenei és kulturális eseményeknek ad otthont.

Háttérben a várral és a hegycsúcsokkal, Salzburgban kupolák és tornyok erdeje mered az ég felé. A városszerkezetben jól elkülöníthetők az érsekség egykori birtokai és a polgárok lakónegyedei. Az előbbi nagy, nyílt terek (mint a Domplatz) és impozáns épületek, az utóbbi szűk utcákra néző apró lakóházak jellemzik. A barokk megjelenése után, a 17. század elején alakult ki a Grabendach stílus, melynek fő jellegzetességei a tetőn fésűszerűen keresztezett cserepek. A céhek utcájában a kézművesek cégerei napjainkban is jelzik az egykor itt űzött mesterségeket.

Hohensalzburg római kori alapjain Gebhard hercegek a kora középkorban faerődöt emeltetett, melyet a 12. században kőépülettel helyettesítettek. Az 1500-as évektől tornyokkal, bástyákkal kezdték bővíteni, a 16. század elején a központi szárnyat Leonhard von Keutschach érsek utasítására hercegi lakrészé alakították át. A kastélyudvaron álló Szent György-templom szintén az ő javaslatá-

ra készült, és a kor egyre hatékonyabbá váló tűzérési fegyverei miatt a külső falak meg erősítésére is ekkor került sor.

A városközpont jellegzetes díszé az érseki palota, melyet a 12. században kezdtek építeni, jelenlegi formáját azonban csak a 17. századi átalakításakor, Wolf Dietrich von Raitenau érseknek köszönhetően nyerte el. A két központi udvart körülölelő épületegyüttes barokk ornamentei a keleti szárny Audencia-termében és a déli oldalon, a Carabinieri-termében a legelegánsabbak.

A város számtalan temploma közül mindenképpen kiemelkedik a salzburgi Dóm, ahol a II. világháború bombázásait követő újjáépítés során egy korábbi bazilika alapjaira bukkantak. Az ősi háromhajós székesegyház a 8. századból való. A katedrális 1181-ben az előző mintájára, de immár nagyobb méretekben építették újjá: öthajós, román stílusú dóm lett belőle, mely sajnos az 1598-as tűzvészben leégett. Az újjáépítésre a 17. században Santino Solari irányításával került sor. Az új templom négyfelé osztott főhajóját kétoldalt kápolnákkal egészítették ki (Rupertus- és Virgilius-kápolna), a keresztház középpontja fölött nyolcszögletű kupolát

emeltek. A homlokzatot dór, jón és korinthoszi oszlopok díszítik. 1628-ban szentelték föl, de tornyait csak a 17. század második felében, Giovanni Antonio Dario vezetésével fejezték be. A gazdag freskó- és stukkódíszek nagyrészt olasz mesterek munkái.

Salzburg másik jellegzetes vallásos műemléke a Szent Péter Benedek-rendi főapátság, melynek alapkövét a 7. század utolsó éveiben rakták le. Mai formáját jórészt a 17–18. században nyerte el, de kora gótikus káptalanterme Salzburg legrégebbi építménye. Az apátsági templom bejárata vörös-fehér márványoszlopokból és boltívekből állt. A kezdeti állapot óta több változtatást is elszenvedett – a boltzat és a kupola teljesen átalakult –, de román karakterét a mai napig megőrizte.

A nonnbergi apáca kolostor korát tekintve a legidősebb Ausztriában. 713 és 714 között alapította Szent Rupert érsek, és az építkezés a Mönchsberg csúcsának keleti oldalán folyt előbb román, majd gótikus stílusban. A 10. századtól folyamatosan bővítették a kolostort, a barokk kupola a 17. században készült, ma ez is egy a sok szép építmény és számtalan látványosság közül, ami miatt érdemes ellátogatni Salzburgba.

Fogkefe

Az anyuka hazaér a munkából, és a kislány azzal fogadja, hogy megmosta a kutya fogát. Ezt meghallván kidobja a kislány fogkeféjét, és vesz neki egy másikat. Eltelik két hét, és a gyerek megkérdezi:

- Anya, miért dobtad ki a fogkefémet?
- Mert megmostad vele a kutya fogát.
- De anya, én a te fogkeféddel mostam meg!

London

A főnök irodájából hatalmas üvöltözés hallatszik. A kint várakozó ügyfél megkérdezi a titkárnőtől:

- Mi történt odabent?
- A főnök éppen Londonnal beszél.
- És miért nem hívja fel inkább Londont telefonon?

Szentjánosbogár

Két szentjánosbogár találkozik. Az egyik teljesen be van kötözve.

- Mi történt veled? - kérdezi a másik.
- Tudod, gyenge már a látásom. Tegnap este megláttam egy gyönyörű nőt, leröp-pentem, és magamhoz szorítottam. Ekkor derült ki, hogy csak egy eldobott cigarettacsikk volt.

Kolibri

- Apu! Mi az a kolibri?
- Az? Az egy... különleges halfajta.
- Hal? De hát itt azt írják, hogy a kolibri virágról virágra száll.
- Na látod, milyen különleges!

A komornyik és a kannibál

- Miért nem szereti a kannibál a komornyikot?
- ???
- Mert túl inas!

Kabát

- Mit keresel a WC-kagylóban?
- Csak beleesett a kabátom.
- És ennyire szereted azt a kabátot, hogy képes lennél ezek után még felvenni?
- Fenét, a kabát nem érdekel, de a zsebében van az uzsonnám!

Falusi vagyok

Egy ember árulja az autóját a piacon. Odamegy hozzá egy vevő, és kérdezi:

- Mennyit fogyaszt ez az autó a városban?
- Mire az eladó:
- Nem tudom, falusi vagyok.

Főnökök

- Egyik főnök a másiknak:
- Hogy csinálod, hogy az embereid mindig pontosak?
- Egyszerű: 30 munkás és 20 parkolóhely.

Ikertestvérek

- Mórickáéknál ikertestvérek születnek. Csodálkozva nézi a fürdetésüket. Az egyik baba ordít, a másik szép csendben tűri, hogy mosdassák.
- Mama, szerintem ezt a halkabbikat tartasuk meg!

Kertes házban

Kovács úr és neje egy kertes házban lévő ismerősnél van látogatóban. A házigazda büszkén vezeti körbe vendégeit a gondozott kerten. Az egyik fánál megjegyzi:

- Ezt a fát akkor ültettem, amikor összeveszttem az anyóssal.
- Nem rossz ötlet - fordul feleségéhez Kovács -, ha én is ezt tettem volna, mostanra már milyen szép nagy erdőnk lehetne!

Akkumulátor

A felháborodott autós az autóalkatrész-boltban:

- Uram, ön nekem azt mondta, hogy ez az akkumulátor nagyon tartós darab, és az autómra már soha többet nem kell vennem másikat! Aztán még hat hónapot sem bírt ki!
- Elnézést kérek, nem gondoltam volna, hogy az autója kibír még fél évet...

Problémás autó

- A szerelő átnézi a kocsit, majd így szól:
- A benzin rendben, de a többi ki kell cserélni.

Gyors festés

- A skótot kérdezi a barátja.
- Miért sietsz úgy a festéssel?
- Be akarom gyorsan fejezni, még mielőtt elfogyna a festékem.

Nyelvtanórán

- Nyelvtanórán:
- Pistike, mondj egy igekötőt és egy névmást!
- Ki? Én?

- A diétás piténk valóban fantasztikus. Nincs benne semmi.

- Úgy látszik, már ebéidő van.

Olaszország államformája

Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.

– Pistike, mondd meg, mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt!

Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:

– Háááát... csizma?

Hadititok

Hatalmas ládát cipel verejtékezve négy katona. Arra megy egy öregúr, és megkérdi tőlük:

– Mit cipeltek, fiúk?

– Az hadititok!

– És ennyire nehéz a láda?

– Hát hogy a fenébe ne lenne az, amikor tele van rakétával!

A vacsora

Móricka és az anyukája vacsoráznak.

Móricka megszólal:

– Anyu...

– Kisfiam! Evés közben nem beszélünk, majd vacsora után elmondod!

– De anyu...

– Mit mondtam?

Vacsora után:

– Mit akartál mondani Móricka?

– Csak azt, hogy egy csótány volt a tányérodon, de most már mindegy, mert úgyis megetted.

Levél haza

Fiatalkatonalevele:

„Kedves édesanyám! Nagyon jól érzem magam itt, nincs semmire szükségem. De ha mégis csomagot akarna küldeni, akkor abban jól kösse meg a csirke lábát, nehogy felrúgja az üveg bort és elázzon az ötezes!”

Bumeráng

– Mibe bolondult bele az öreg indián?

– ???

– El akarta dobni a régi bumerángját.

Jókedvű kutya

– Hogy hívják a jókedvű kutyát?

– ???

– Bolldog.

Lóerő

Az öreg székely bácsi megy az országúton, egyszer csak megáll mellette egy Mercedes. Az utasok kihajolnak az ablakon, és megkérdezik a bácsit:

– Hány lóerős a szeker, papa?

– Kettő. Hát a tied?

– 320 – mondja a sofőr, és nagy gázt adva elhúz.

Pár kilométerrel arrébb az öreg látja, hogy a Mercedes nekiment egy fának. Erre így szól:

– Mi van fiam, szétszaladt a ménes?

Balesetes női vezető

Egy baleset után így szól egy férfi a női vezetőhöz:

– Mondja, asszonyom, mióta vezet maga autót?

– Kb. öt perce... akkor esett ki a férjem a kocsiból.

Palacsinta

Agresszív kismalac sétál az erdőben, találkozik Nyuszikával. Hozzávágja a palacsintáját, mire a Nyuszika:

– Ez szándékos volt?

– Nem! Lekváros!

Túllépés

Megállítja a rendőr az autóst:

– Túllépte a hatvanat, ezért megbüntetem!

– Mi a fene, már az életkoráért is megbüntetik az embert?

Gyorsvonat

Vidéki állomáson kérdi egy ember a vasutastól:

– Mondja, mikor jön erre a következő vonat Budapest felé?

– A gyorsvonat öt perc múlva érkezik, a személyvonat pedig másfél óra múlva. Én mégis azt tanácsolnám, hogy a személyllyel menjen!

– Miért? Az lassabb is, később is jön.

– Igen, de a gyorsvonat nem áll meg nálunk.

Abszolút lehetetlen

– Mi az abszolút lehetetlen?

– Kerek szobában, sarokba szorítani valakit.

Autóvezetői vizsga

– No, hogy sikerült az autóvezetői vizsgád?

– Nem tudom, amikor kiengedtek a kórházból a vizsgabiztos még eszméletlen volt.

Vonatozás

A papa órák óta játszik a kisfia villanyvonatával, pedig lassan éjfélre jár. Egyszer csak megszólal a telefon:

– Halló! – hangzik a kagylóból az alattuk lakó hangja. – Nem tudná megmondani, mikor indul az utolsó vonat?

– Óvatosan, apa! Anya rossz kedvében van.

– Mindig tudom, mikor vannak jó lapjai. Csóválja a farkát!

Szent Száva

Minden évben január 27-én ünnepeljük Szent Száva napját. Az idén vasárnapra esett ez a nap, ezért pénteken tartottuk meg az ünnepséget.

Szent Száva 1175-ben született, a felvilágosodás terjesztője volt.

A műsor az iskola előcsarnokában zajlott. Először a Szent Száva-himnusz csendült fel az iskola kórusának előadásában, majd a 6. és 7. osztályos tanulók olvasták fel és mutatták be a szent életét. Szerb nyelven

is elhangzottak szavalatok, alsósok és felsősök mondtak verseket. Az ötödikesek pedig egy hősi éneket olvastak fel.

Mi ilyen előadással emlékeztünk az iskolák védőszentjére, Szent Szávára.

Felvételünkön a kórus a Szent Száva-himnusz énekl

**Orosz Nikolett, 5. osztály, Bokor Bernadetta, 7. osztály
Petőfi Sándor Általános Iskola, Magyarcserepye**

A szabadkai EmArt Műhely növendékei sikeresen szerepeltek a lengyelországi Tychu városkában immáron tizedik alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzversenyen. Díjat Aleksandar Semi ér-

demelt ki (az oklevél mellé falinaptár és rajzfelszerelés volt a jutalm), míg oklevelt Patarcsity Edina, Milic Áron, Mészáros Dzsina és Nikolina Stančić kapott.

EMI

Aleksandar és Edina

Dzsina

Aleksandar rajza

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Fazekas Attila, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Sztójánovity Livia, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lakterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info